OSCAR WILDE

Strašidlo cantervillské a jiné povídky

AUDIOKNIHY CZ · AUDIOKNIHYCZ.CZ

Strašidlo cantervillské

I.

Když pan Hiram B. Otis, americký vyslanec, koupil Canterville Chase, všichni mu říkali, že dělá velikou pošetilost, protože o tom místě nebylo nejmenších pochyb, že v něm straší. Ostatně sám lord Cantervillský, muž nejúzkostlivější cti, pokládal za svou povinnost upozornit na to pana Otise, když zasedli k jednání o ceně.

„My sami jsme v tom domě přestali bydlet," řekl lord Cantervillský, „od chvíle, kdy mou prabábu, vévodkyni-vdovu z Boltonu, kterak se právě strojila k večeři, polekal k smrti dotek dvou kostlivých rukou, které jí dopadly na ramena; z toho záchvatu se už vlastně nikdy nevzpamatovala. A je mou povinností, pane Otisi, abych vám sdělil, že toho ducha vidělo několik žijících členů naší rodiny i náš farář, ctihodný Augustus Dampier, člen rady King's College v Cambridgi. Po tom neštěstí s vévodkyní nám nezůstal jediný z mladších sloužících a lady Cantervillská téměř nespávala, protože z chodby a z knihovny se v noci ozývaly ty podivné zvuky."

„Můj lorde," odvětil vyslanec, „nábytek i ducha si koupím za cenu, kterou odhadnete. Pocházím z moderní země, kde se za peníze dá pořídit úplně všechno; a při tom, jak naši čiperní mladíci malují Starý svět na červeno a odvážejí vám ty nejlepší herce a primadony, troufám si tvrdit, že kdyby v Evropě skutečně nějaký duch byl, měli bychom ho velice brzy doma, buď v některém z našich veřejných muzeí, nebo na turné jako zajímavou atrakci."

„Obávám se, že ten duch přese všechno existuje," řekl lord Cantervillský s úsměvem, „i když možná zůstal hluchý k nabídkám vašich

podnikavých impresáriů. Je dobře známý už po tři staletí, přesně od roku pět set osmdesát čtyři, a pokaždé se zjeví před smrtí některého člena naší rodiny."

„Nu, to umí také rodinný lékař, lorde Cantervillský. Ale něco takového jako duch neexistuje, pane, a mám za to, že přírodní zákony se kvůli britské šlechtě pozastavovat nebudou."

„Vy Američané jste rozhodně velmi přirození," odpověděl lord Cantervillský, který Otisovu poslední poznámku ne tak docela pochopil, „a jestli vám duch v domě nevadí, pak je všechno v pořádku. Jen pamatujte na to, že jsem vás varoval."

Za několik týdnů byla koupě uzavřena a vyslanec se s rodinou po skončení sezony odebral na Canterville Chase. Paní Otisová, která coby slečna Lukrécie R. Tappanová ze Západní třiapadesáté ulice bývala slavnou kráskou newyorských salonů, byla teď půvabná dáma středních let, s krásnýma očima a vznešeným profilem. Mnoho amerických dam si při odjezdu z rodné země osvojí vzezření chronicky chatrného zdraví v domnění, že jde o jistou formu evropské vybranosti; do tohoto omylu paní Otisová nikdy neupadla. Měla znamenitou konstituci a opravdu úctyhodnou dávku životní jiskry. V mnoha ohledech byla docela anglická a byla výborným důkazem toho, že máme dnes s Amerikou vlastně úplně všechno společné – kromě ovšem jazyka. Nejstarší syn, kterého rodiče ve chvíli vlasteneckého vzplanutí pokřtili Washington, čehož později nepřestal litovat, byl plavovlasý, docela pohledný mladík; pro americkou diplomacii se kvalifikoval tím, že v newportském kasinu po tři sezony za sebou vedl otvírací tanec, a dokonce i v Londýně se o něm vědělo jako o výborném tanečníkovi. Jeho jediné slabosti byly gardénie a šlechtický almanach. Jinak byl neobyčejně rozumný. Slečna Virginia E. Otisová byla patnáctiletá dívka, pružná a půvabná jako kolouch, s krásnou, otevřenou odvahou ve velkých modrých očích. Byla to báječná amazonka a jednou si na svém poníku dala závod se starým lordem Biltonem dvakrát kolem parku;

vyhrála o půldruhé koňské délky, přesně před Achillovou sochou, k nesmírnému nadšení mladého vévody z Cheshiru, který ji na místě požádal o ruku a byl ještě té noci svými poručníky, zalit slzami, poslán zpátky do Etonu. Po Virginii přišla na svět dvojčata, kterým se obecně říkalo „Hvězdy a pruhy“, protože co chvíli dostávala rákoskou. Byli to půvabní chlapci a kromě vznešeného vyslance to byli také jediní opravdoví republikáni v celé rodině.

Jelikož Canterville Chase je sedm mil od Ascotu, nejbližší železniční stanice, pan Otis si telegrafem objednal, aby jim naproti přijel kočár, a dali se na cestu v povznesené náladě. Byl krásný červencový večer a vzduch byl jemně provoněn borovými lesy. Chvílemi slyšeli hrdličku, jak se zasněně nořila do vlastního sladkého hlasu, nebo spatřili hluboko v šelestícím kapradí lesklou hruď bažanta. Z buků na ně nakukovaly veverky, zajíci utíkali houštím a přes mechové pahorky, bílé culíčky zdvižené do vzduchu. Jakmile však zabočili do aleje vedoucí k Canterville Chase, obloha se náhle zatáhla mraky, podivné ticho jako by zalehlo ovzduší, nad hlavami jim mlčky proletělo veliké hejno havranů, a než dojeli k domu, spadlo několik velkých kapek deště.

Na schodech je přivítala stará žena, úpravně oblečená do černého hedvábí, s bílým čepcem a zástěrou. Byla to paní Umneyová, hospodyně, kterou si paní Otisová na naléhavou prosbu lady Cantervillské přistoupila ponechat v jejím dřívějším postavení. Když vystupovali z kočáru, hluboce se jim každému uklonila a staromódním, poněkud starosvětským tónem řekla: „Vítám vás na Canterville Chase.“ Vedeni jí prošli krásnou tudorovskou halou do knihovny, dlouhé nízké místnosti obložené černým dubem, na jejímž konci bylo veliké okno z barevných skel. Zde na ně čekal prostřený čaj, a tak, jakmile se zbavili pláštů, posadili se a začali se rozhlížet, zatímco je paní Umneyová obsluhovala.

Náhle padl pohled paní Otisové na matně rudou skvrnu na podlaze těsně u krbu, a aniž tušila, co doopravdy znamená, obrátila se k paní

Umneyové: „Obávám se, že se tady něco rozlilo.“

„Ano, paní,“ odpověděla stará hospodyně tichým hlasem, „na tomto místě byla prolita krev.“

„To je hrůza!“ zvolala paní Otisová; „krvavé skvrny v obývacím pokoji si naprosto nepřeji. Okamžitě to musí pryč.“

Stařena se usmála a odpověděla stejně tichým, tajuplným hlasem: „Je to krev lady Eleanory de Canterville, kterou na tomto samém místě roku pět set sedmdesát pět zavraždil její vlastní manžel, sir Simon de Canterville. Sir Simon ji přežil o devět let a pak náhle zmizel za velmi tajuplných okolností. Jeho tělo nebylo nikdy nalezeno, ale jeho provinilý duch v Chase straší dodnes. Krvavou skvrnu nejednou obdivovali turisté a jiní návštěvníci, a odstranit ji nelze.“

„To je nesmysl,“ zvolal Washington Otis; „Pinkertonův šampionský odstraňovač skvrn a prvotřídní čisticí prostředek to v mžiku vyčistí,“ a než se vyděšená hospodyně stačila vmísit, padl na kolena a hbitě drhl podlahu malou tyčinkou, která vypadala jako černý líčidlový válec. Za pár okamžiků už po krvavé skvrně nebylo ani památky.

„Já věděl, že to Pinkerton dokáže,“ zvolal vítězně a rozhlédl se po obdivné rodině; sotva však ta slova dořekl, zalil ponurou místnost strašlivý záblesk blesku, děsivý úder hromu je všechny vymrštil na nohy a paní Umneyová se skácela v mdlobách.

„Jaké strašidelné podnebí!“ prohodil klidně americký vyslanec a zapálil si dlouhý doutník. „Mám za to, že stará vlast je tak přelidněná, že na všechny slušné počasí nezbývá. Vždycky jsem si myslel, že jediným řešením pro Anglii je vystěhovalectví.“

„Hirame drahý,“ zvolala paní Otisová, „co si počneme s ženou, která omdlévá?“

„Dej jí to k tíži jako rozbité nádobí,“ odpověděl vyslanec; „podruhé omdlévat nebude;“ a za pár okamžiků se paní Umneyová skutečně probrala. Nebylo však pochyb, že je nesmírně otřesena, a přísně pana

Otise upozornila, aby se měl na pozoru, protože na dům přijde pohroma.

„Viděla jsem na vlastní oči věci, pane," řekla, „ze kterých by každému křesťanovi vstávaly vlasy hrůzou, a nejedna a nejedna noc uplynula, aniž jsem oka zamhouřila kvůli těm hrozným věcem, co se tu dějí." Pan Otis a jeho žena však tu poctivou duši vřele ujistili, že z duchů strach nemají, a stará hospodyně, vzývajíc nad svými novými pány požehnání Prozřetelnosti a smluvivši si přidání na platu, odkolébala se do svého pokoje.

II.

Bouře zuřila zběsile celou tu noc, ale nic zvláštního se nepřihodilo. Druhého rána však, když přišli dolů k snídani, našli hroznou krvavou skvrnu znovu na podlaze. „Nemyslím, že by to byla vina prvotřídního čisticího prostředku," řekl Washington, „zkoušel jsem to totiž na všechno možné. Musí to být ten duch." A tak skvrnu smyl podruhé, ale druhého rána tam byla zase. A třetího rána rovněž, přestože knihovnu na noc osobně zamkl pan Otis a klíč si vzal nahoru. Teď už to rodinu doopravdy zaujalo; pan Otis začal mít podezření, že byl ve svém popírání existence duchů poněkud dogmatický, paní Otisová oznámila, že vstoupí do Společnosti pro psychická bádání, a Washington připravoval dlouhý dopis pánům Myersovi a Podmoreovi o Trvalosti krvavých skvrn ve spojení se zločinem. Té noci se všechny pochybnosti o objektivní existenci fantasmat navždy rozplynuly.

Den byl teplý a slunečný; a za chladného večera se celá rodina vypravila na projížďku. Vrátili se domů až v devět a dali si lehkou večeři. Hovor se vůbec nestočil k duchům, takže nebyly dány ani ty základní podmínky vnímavého očekávání, které tak často předcházejí projevu psychických jevů. Jak jsem se později dozvěděl od pana Otise, předmětem rozhovoru byly jen takové věci, které tvoří běžnou konverzaci kultivovaných Američanů z lepších kruhů: nesmírná převaha slečny Fanny Davenportové nad Sarah Bernhardtovou jakožto herečky; obtížnost sehnat zelenou kukuřici, pohankové placky a kukuřičnou kaši i v nejlepších anglických domech; význam Bostonu pro vývoj světové duše; přednosti systému zavazadlových štítků v železniční dopravě;

a sladkost newyorského přízvuku ve srovnání s londýnským protahovaným způsobem řeči. O nadpřirozenu nepadlo jediné slovo, a sir Simon de Canterville nebyl žádným způsobem zmíněn. V jedenáct hodin se rodina odebrala na lože a o půl dvanácté byla všechna světla zhasnuta. Pan Otis byl za nějakou dobu probuzen podivným zvukem v chodbě za svým pokojem. Znělo to jako řinčení kovu a bylo zřejmé, že se to každou chvíli blíží. Hned vstal, škrtl sirkou a podíval se na hodinky. Byla přesně jedna. Byl docela klidný a zkontroloval si tep, který neměl ani v nejmenším horečnatý. Ten podivný zvuk pokračoval a s ním zřetelně slyšel kroky. Natáhl si pantofle, vzal z pouzdra na toaletní potřeby malou podlouhlou lahvičku a otevřel dveře. Přímo před sebou spatřil v mdlém měsíčním svitu starce strašlivého vzezření. Oči měl jako rozžhavené uhlíky; dlouhé šedivé vlasy mu padaly na ramena ve zcuchaných pramenech; oděv prastarého střihu měl zašpiněný a potrhaný a od zápěstí i kotníků mu visely těžká pouta a rezavé okovy.

„Můj drahý pane," řekl pan Otis, „musím skutečně trvat na tom, abyste si ty řetězy naolejoval, a přinesl jsem vám k tomu účelu lahvičku Tammanského Lubrikátoru Vycházející slunce. Pověst praví, že je naprosto účinný už po jednom použití, a na obalu máte několik svědectví v tomto smyslu od některých našich nejvěhlasnějších domácích duchovních. Nechám vám ho tady u svícnů a rád vám poskytnu další, pokud byste potřeboval." S těmito slovy vyslanec Spojených států položil lahvičku na mramorový stolek, zavřel dveře a odebral se zpátky k odpočinku.

Chvíli stálo cantervillské strašidlo zcela nehybně v přirozeném rozhořčení; pak mrštilo lahvičkou prudce o leštěnou podlahu, prchlo chodbou, hlasitě sténalo a vydávalo přízračné zelené světlo. Právě však, když dorazilo k vrcholu velkého dubového schodiště, rozletěly se dveře, objevily se dvě malé bělostné postavičky a kolem hlavy mu profičel velký polštář! Nebylo zřejmě času nazbyt, a tak se duch překotně

uchýlil ke čtvrtému rozměru prostoru coby úniku, zmizel skrze obložení stěny – a v domě bylo zase úplné ticho.

Když dorazil do malé tajné komůrky v levém křídle, opřel se o měsíční paprsek, aby popadl dech, a začal se snažit uvědomit si svou situaci. Ještě nikdy za svou skvělou a nepřerušovanou kariéru dlouhou tři sta let nebyl tak hrubě uražen. Vzpomněl si na vévodkyni-vdovu, kterou vyděsil do záchvatu, zatímco stála před zrcadlem v krajkách a diamantech; na čtyři pokojské, které podlehly hysterickému záchvatu, když se na ně pouze zašklebil skrze závěsy jedné z hostinských ložnic; na faráře, kterému sfoukl svíčku, když se jedné noci pozdě vracel z knihovny, a který byl od té doby v péči sira Williama Gulla, hotový mučedník nervových chorob; a na starou madame de Tremouillacovou, která se jednou brzy ráno probudila, uviděla kostlivce usazeného v křesle u krbu, jak si čte její deník, šest týdnů proležela v posteli s horečkou mozku, a když se uzdravila, usmířila se s Církví a přerušila styky s oním nechvalně známým skeptikem, monsieurem de Voltairem. Vzpomněl si na strašlivou noc, kdy byl zlotřilý lord Canterville nalezen ve své šatně, jak se dusí, s křížovou spodkou do půl krku, a před smrtí se přiznal, že ošidil Charlese Jamese Foxe o padesát tisíc liber u Crockforda právě pomocí této karty, a přísahal, že ho ten duch donutil ji spolknout. Všechny jeho velké činy se mu vrátily, od komorníka, který se zastřelil ve spíži, protože viděl zelenou ruku, jak klepe na okenní tabulku, po krásnou lady Stutfieldovou, která musela stále nosit kolem krku pásku z černého sametu, aby zakryla stopu pěti prstů vypálených do bílé pleti, a která se nakonec utopila v rybníce s kapry na konci Královské aleje. S nadšeným egoismem pravého umělce procházel své nejslavnější výkony a hořce se usmíval sám pro sebe, když si vybavoval své poslední vystoupení v roli „Rudého Reubena, aneb Uškrceného nemluvněte“, svůj *debut* jako „Hubený Gibeon, Krvežíznivec z Bexleyského blata“, a *furore*, které vyvolal jednoho krásného červnového večera, když si prostě hrál s vlastními kostmi kuželky na

tenisovém hřišti. A po tom všem si teď přišli nějací ubozí novodobí Američané a nabízejí mu Lubrikátor Vycházející slunce a mrští po něm polštáře! To bylo prostě nesnesitelné. Ostatně s žádným duchem v dějinách nebylo takto zacházeno. A tak se rozhodl, že se pomstí, a zůstal až do rozednění pohroužen v hluboké přemítání.

III.

Druhého rána, když se Otisovi sešli u snídaně, hovořili o duchovi dost zeširoka. Vyslanec Spojených států byl pochopitelně trochu rozmrzelý, že jeho dárek nebyl přijat. „Vůbec si nepřeji," řekl, „způsobit tomu duchovi osobní újmu, a musím podotknout, že vzhledem k tomu, jak dlouho už v domě bydlí, nepovažuji za nijak zdvořilé házet po něm polštáře" – velmi oprávněná poznámka, při níž, s politováním musím říct, propukla dvojčata v hlasitý smích. „Na druhé straně," pokračoval, „pokud opravdu odmítá použít Lubrikátor Vycházející slunce, budeme mu muset ty řetězy odebrat. Nebylo by možné spát, kdyby takový rachot pokračoval za dveřmi ložnic."

Po celý zbytek týdne je však nic nerušilo; jedinou věcí, která poutala pozornost, bylo neustálé obnovování krvavé skvrny na podlaze knihovny. To bylo opravdu velmi podivné, protože dveře byly v noci vždy zamčeny panem Otisem a okna pevně zajištěna okenicemi. Značnou pozornost také budila barevná proměnlivost oné skvrny: některá rána byla matně rudá (téměř indicky červená), pak zas rumělkově zrudlá, pak sytě purpurová, a jednou, když přišli dolů na rodinnou modlitbu podle prostých obřadů Svobodné americké reformované episkopální církve, byla najednou zářivě smaragdově zelená. Tyto kaleidoskopické proměny rodinu samozřejmě náramně bavily a každý večer se o ně vesele sázelo. Jediným člověkem, který ten žert nesdílel, byla malá Virginia, které byl z nějakého nevysvětleného důvodu pohled na krvavou skvrnu vždycky velmi nepříjemný, a málem se rozplakala ten den, kdy byla smaragdově zelená.

Druhé zjevení ducha se odehrálo v neděli večer. Krátce poté, co ulehli, je polekal strašlivý třesk v hale. Vrhli se dolů a zjistili, že se velká zbroj uvolnila ze svého stojanu a svalila se na kamennou podlahu, zatímco v křesle s vysokým opěradlem seděl cantervillský duch, mnul si kolena a ve tváři měl výraz prudké bolesti. Dvojčata, která si s sebou vzala foukačky na hrách, po něm okamžitě vystřelila dvě kuličky s onou přesností, které lze dosáhnout jen dlouhým a pečlivým cvičením na písařském učiteli, zatímco vyslanec Spojených států ho vzal na mušku svým revolverem a v souladu s kalifornskou etiketou mu nařídil, ať zvedne ruce! Duch vyskočil s divokým výkřikem vzteku a prosvištěl mezi nimi jako mlha, uhasil přitom Washingtonovi Otisovi svíčku, a tak je všechny ponechal v naprosté tmě. Když dorazil k vrcholu schodiště, vzpamatoval se a rozhodl se předvést svůj proslulý výbuch démonického smíchu. Ten se nejednou osvědčil jako mimořádně užitečný. Prý jediná noc stačila, aby po něm lordu Rakerovi zešedly vlasy pod parukou, a tři francouzské guvernantky lady Cantervillské kvůli němu zcela jistě daly výpověď dřív, než jim doběhl měsíc. A tak vyrazil svůj nejstrašlivější smích, až stará klenba zvonila a zvonila; jenže sotva ta hrozná ozvěna dozněla, otevřely se dveře a vyšla paní Otisová ve světlemodrém županu. „Obávám se, že se vám vede dost zle," řekla, „a přinesla jsem vám lahvičku tinktury doktora Dobella. Jde-li o zažívací potíže, zjistíte, že je to vynikající prostředek." Duch na ni zuřivě vytřeštil oči a začal se okamžitě chystat, že se promění ve velkého černého psa, což bylo umění, kterým právem proslul a kterému domácí lékař vždycky přičítal trvalou slabomyslnost strýce lorda Cantervillského, ctihodného Thomase Hortona. Zvuk blížících se kroků ho však přiměl v jeho zhoubném záměru zaváhat, a tak se spokojil s tím, že slabě zafosforeskoval a zmizel s hlubokým hřbitovním zasténáním právě ve chvíli, kdy k němu dvojčata dorazila.

Když dorazil do svého pokoje, úplně se zhroutil a padl za oběť nejprudšímu rozrušení. Vulgárnost dvojčat a hrubý materialismus paní

Otisové byly přirozeně nesmírně mrzuté, ale co ho opravdu rmoutilo nejvíc, bylo, že nedokázal unést brnění. Doufal, že i novodobí Američané zajásají nad pohledem na strašidlo ve zbroji, když už z žádného rozumnějšího důvodu, pak alespoň z úcty k jejich rodnému básníku Longfellowovi, nad jehož ladnou a přitažlivou poezií sám propracoval nejednu únavnou hodinu, když Cantervillové pobývali ve městě. Ostatně to byla jeho vlastní zbroj. Nosil ji s velkým úspěchem na turnaji v Kenilworthu a byl za ni poctěn pochvalou od nikoho menšího než od Panenské královny samé. Jenže když si ji oblékl, byl zcela přemožen vahou toho ohromného prsního plátu a ocelové přilby, a svalil se těžce na kamennou dlažbu, odřel si oba kolena a pohmoždil klouby pravé ruky.

Několik dní poté byl nesmírně nemocný a sotva vycházel z pokoje, leda aby udržoval krvavou skvrnu v náležitém stavu. Když se o sebe velmi pečlivě staral, zotavil se a usmyslel si, že podnikne třetí pokus vyděsit vyslance Spojených států i jeho rodinu. Pro své zjevení si zvolil pátek sedmnáctého srpna a většinu dne strávil tím, že přehrabával svou garderobu, a konečně rozhodl ve prospěch velkého klobouku se spuštěnou krempou a rudým perem, pohřebního rubáše se zřasením u zápěstí a krku a rezavé dýky. K večeru se spustila prudká dešťová bouře a vítr byl tak silný, že se všechna okna a dveře starého domu třásla a rachotila. Právě takové počasí měl rád. Jeho plán byl následující. Měl se potichu vydat do pokoje Washingtona Otise, zabrebentit na něj z podnoží lůžka a za zvuku tiché hudby se třikrát bodnout do krku. K Washingtonovi choval zvláštní zášť, neboť si byl dobře vědom, že právě on má ve zvyku odstraňovat proslulou cantervillskou krvavou skvrnu Pinkertonovým prvotřídním čisticím prostředkem. Jakmile toho neohroženého a lehkomyslného mladíka dožene do stavu bezmezné hrůzy, přesune se do pokoje obývaného vyslancem Spojených států a jeho ženou, položí paní Otisové na čelo vlhkou ruku a zasyčí jejímu třesoucímu se muži do ucha strašné tajemství márnice. Co se

týkalo malé Virginie, nebyl ještě docela rozhodnut. Nikdy ho ničím neurazila a byla hezká a laskavá. Pár dutých zasténání ze šatníku, pomyslel si, bude víc než dost, nebo pokud by jí to neprobudilo, mohl by prsty roztřesenými jako při obrně hmatat po přikrývce. Co se týkalo dvojčat, byl pevně rozhodnut jim dát lekci. První, co bylo třeba udělat, bylo samozřejmě posadit se jim na hruď, aby jim způsobil dusivý pocit noční můry. Pak, protože jejich postele stály docela blízko sebe, se měl mezi nimi vztyčit v podobě zelené, ledově studené mrtvoly, dokud se nestanou ochrnutými hrůzou, a nakonec odhodit rubáš a plazit se po pokoji s bílými, vybělenými kostmi a jediným koulejícím se očním bulvou v roli „Daniela Hluchoněmého, aneb Sebevrahovy kostry“, úloze, kterou při víc než jedné příležitosti dosáhl velkého účinku a kterou pokládal za zcela rovnocennou své proslulé roli „Martina Pomateného, aneb Maskovaného Tajemna“.

V půl jedenácté slyšel rodinu, jak jde spát. Chvíli ho rušily divoké výbuchy smíchu dvojčat, která se, s bezstarostnou veselostí školáků, zjevně bavila, než ulehla, ale ve čtvrt na dvanáct bylo ticho, a jak začala odbíjet půlnoc, vyrazil. Sova narážela do okenních tabulek, havran krákal ze starého tisu a vítr sténavě bloumal kolem domu jako ztracená duše; ale rodina Otisových spala, nevědoma si svého osudu, a vysoko nad deštěm a bouří bylo slyšet rovnoměrné chrápání vyslance Spojených států. Potají vystoupil z obložení stěny, se zlým úsměvem na krutých, vráscitých ústech, a měsíc si zahalil tvář do mraku, když se duch kradl kolem velkého arkýřového okna, kde byly v azuru a zlatu vyvedeny jeho vlastní erb i erb jeho zavražděné ženy. Dál a dál klouzal jako zlý stín, a sama tma se zdála se mu hnusit, kudy procházel. Jednou se mu zdálo, že slyší, jak ho něco volá, a zastavil se; ale bylo to jen štěkání psa z Rudého statku, a šel dál, mumlal podivné kletby šestnáctého století a tu a tam oháněl rezavou dýkou nočním vzduchem. Nakonec dorazil ke konci chodby, která vedla k pokoji nešťastného Washingtona. Chvíli se tam zastavil, vítr mu rozfoukal dlouhé šedivé pra-

meny vlasů kolem hlavy a kroutil nevýslovný děs mrtvého muže v groteskní a fantastické záhyby. Pak odbily hodiny čtvrt a cítil, že nadešel čas. Zasmál se pro sebe a zahnul za roh; sotva to však učinil, s žalostným zaúpěním hrůzy ucouvl zpět a bílou tvář si schoval do dlouhých, kostnatých rukou. Přímo před ním stálo strašlivé přízrak, nehybné jako vytesaná socha a obludné jako sen šílence! Hlavu měl holou a lesklou; tvář kulatou, tučnou a bílou; a jakoby mu ohavný smích rozkřivil rysy do věčného šklebu. Z očí mu tryskaly paprsky šarlatového světla, ústa byla širokou studnou ohně, a odporný oděv, podobný jeho vlastnímu, halil svým mlčenlivým sněhem titánskou postavu. Na hrudi měl tabulku s podivným písmem starých znaků, zdálo se, že je to nějaký svitek hanby, nějaký záznam divokých hříchů, nějaký strašný kalendář zločinu – a v pravé ruce držel vysoko zdviženou šavli třpytivé oceli.

Jelikož ještě nikdy ducha neviděl, byl pochopitelně strašně vyděsený, a po druhém zběžném pohledu na to děsivé fantom prchl zpátky do svého pokoje, cestou chodbou zakopával o svůj dlouhý rubáš a nakonec upustil rezavou dýku do vyslancových jezdeckých bot, kde ji ráno našel komorník. Jakmile se ocitl v soukromí svého vlastního obydlí, vrhl se na malou slaměnou pryčnu a schoval tvář pod šaty. Po nějaké době se však ozval starý statečný cantervillský duch v něm a rozhodl se, že si s druhým duchem promluví, jakmile se rozední. A tak, sotva úsvit stříbřil hory, vrátil se k místu, kde poprvé spatřil to příšerné přízrak s pocitem, že dva duchové jsou koneckonců lepší než jeden a že s pomocí svého nového přítele by si bezpečně poradil i s dvojčaty. Když však dorazil na místo, otevřel se mu děsivý pohled. Něco se tomu strašidlu zřejmě přihodilo, neboť světlo úplně vyhaslo z jeho prázdných očí, třpytná šavle mu vypadla z ruky, a tělo bylo opřeno o zed v nepřirozené a nepohodlné poloze. Vrhl se vpřed, popadl ho do náručí, a tu, k vlastnímu zděšení, mu hlava sklouzla a skutálela se na podlahu, tělo se složilo do ležaté polohy, a on zjistil, že svírá bílé plátěné

postelové závěsy, s koštětem, kuchyňskou sekerou a vyhloubenou tuřínovou hlavou u nohou! Neschopen pochopit tuto podivnou proměnu, chňapl v horečnatém spěchu po tabulce a tam, v šedém ranním světle, četl tato strašlivá slova:

> OTISOVIC DUCH |
> Jediná pravá a původní strašidelná
> atrakce, varujte se napodobenin.
> Všechny ostatní jsou padělky.

A tu mu to došlo. Byl oklamán, přelstěn, přechytračen! Do očí se mu vrátil starý cantervillský výraz; skousl bezzubé dásně a zdvíhaje vrásčité ruce vysoko nad hlavu, přísahal podle malebného slovníku staré školy, že až Chanticleer dvakrát zatroubí svůj veselý roh, budou spáchány krvavé činy a vražda bude kráčet dokola tichým krokem.

Sotva pronesl tuto strašlivou přísahu, zakokrhal z červeně taškové střechy vzdáleného statku kohout. Zasmál se dlouhým, hlubokým, hořkým smíchem a čekal. Hodinu za hodinou čekal, ale kohout, z jakéhosi podivného důvodu, znovu nezakokrhal. Nakonec, o půl osmé, ho příchod pokojských donutil, aby se své děsivé hlídky vzdal, a odkradl se zpátky do pokoje, přemítaje o své marné přísaze a zmařeném záměru. Tam se poradil s několika knihami o starodávném rytířství, které měl nesmírně rád, a shledal, že při každé příležitosti, kdy byla tato přísaha vyřčena, Chanticleer kokrhal podruhé. „Zatracen buď ten zlobivý pták," zamumlal, „pamatuju doby, kdy bych ho byl svým silným oštěpem probodl v hrdle, až by mi zakokrhal, i kdyby v posledním tažení!" Pak se odebral do pohodlné olověné rakve a zůstal tam až do večera.

IV.

Druhého dne byl duch velmi slabý a unavený. Strašlivé vzrušení posledních čtyř týdnů začínalo mít své následky. Jeho nervy byly úplně zničené a lekal se při sebemenším zvuku. Pět dní se nevrátil z pokoje a nakonec se rozhodl vzdát se otázky krvavé skvrny na podlaze knihovny. Jestli ji Otisovi nechtěli, pak si ji zjevně nezasloužili. Byli to zřejmě lidé na nízké, materiální úrovni bytí, naprosto neschopní ocenit symbolickou hodnotu smyslových jevů. Otázka fantasmických zjevení a rozvoje astrálních těl byla samozřejmě docela jiná věc a opravdu ne pod jeho kontrolou. Bylo jeho slavnostní povinností objevit se jednou týdně v chodbě a brebentit z velkého arkýřového okna první a třetí středu v každém měsíci, a neviděl, jak by se mohl se ctí svých závazků zbavit. Je sice pravda, že jeho život byl velmi špatný, ale na druhé straně byl ve všem, co se týkalo nadpřirozena, nanejvýš svědomitý. Následující tři soboty tedy procházel chodbou jako obvykle mezi půlnocí a třetí hodinou, s veškerou možnou opatrností, aby ho nebylo ani vidět, ani slyšet. Zouval si boty, šlapal co nejlehčeji po starých, červotočem prolezlých prknech, nosil velký černý sametový plášť a dával si pozor, aby na mazání svých řetězů používal Lubrikátor Vycházející slunce. Musím uznat, že se jen velmi těžko odhodlal přijmout tento poslední druh ochrany. Nicméně jedné noci, zatímco rodina byla u večeře, se vplížil do ložnice pana Otise a odnesl si lahvičku. Zprvu se cítil poněkud ponížen, ale později byl dost rozumný, aby viděl, že se o tom vynálezu dá mnoho pěkného říct, a do jisté míry mu to posloužilo. Přesto však, přes všechno, nezůstal ponechán na pokoji.

Napříč chodbou byly bez ustání nataženy provázky, o které ve tmě zakopával, a jednou, oblečen do role „Černého Izáka, aneb Lovce z hogleyských lesů“, se vážně svalil, protože šlápl na skluzavku z másla, kterou dvojčata zbudovala od vchodu Čalounového pokoje až k vrcholu dubového schodiště. Tato poslední urážka ho tak rozzuřila, že se rozhodl učinit jeden poslední pokus prosadit svou důstojnost a společenské postavení, a usmyslel si, že navštíví ty drzé mladé etonské žáčky následující noci ve své proslulé roli „Hazardéra Ruperta, aneb Bezhlavého hraběte“.

V tomto přestrojení už se neobjevil déle než sedmdesát let; vlastně od chvíle, kdy jím tak vyděsil hezkou lady Barbaru Modishovou, že náhle zrušila zasnoubení s dědem současného lorda Cantervillského a utekla do Gretna Green s pohledným Jackem Castletownem, prohlašujíc, že nic na světě ji nedonutí vdát se do rodiny, která dovoluje, aby takový strašlivý fantom chodil za soumraku sem a tam po terase. Chudák Jack byl pak v souboji zastřelen lordem Cantervillským na Wandsworthské pláni a lady Barbara ještě toho roku zemřela žalem v Tunbridge Wells, takže to byl ze všech stran velký úspěch. Byla to však nesmírně obtížná „maska“, smím-li použít takového divadelního výrazu v souvislosti s jedním z největších tajemství nadpřirozena, či, abych použil vědečtějšího pojmu, vyšší-přirozeného světa, a trvalo mu plné tři hodiny, než se připravil. Konečně bylo vše hotovo a byl se svým vzhledem velmi spokojen. Veliké kožené jezdecké boty, které k úboru patřily, mu byly jen o maličko větší a z obou jezdeckých pistolí našel jen jednu, ale celkově vzato byl zcela spokojen, a ve čtvrt na dvě vyklouzl z obložení stěny a plížil se chodbou. Když dorazil k pokoji obývanému dvojčaty, jenž, jak bych měl zmínit, se jmenoval Modrá ložnice podle barvy záclon, zjistil, že jsou dveře jen pootevřené. Protože chtěl učinit působivý vstup, rozrazil je dokořán – a vtom na něj padl těžký džbán s vodou, promočil ho až na kůži a o pár palců minul levé rameno. V témže okamžiku zaslechl potlačovaný smích vycházejí-

cí ze čtyřsloupcové postele. Otřes jeho nervové soustavy byl tak velký, že prchl zpátky do svého pokoje, jak nejrychleji mohl, a druhý den ulehl s těžkým nachlazením. Jedinou věcí, která ho v celé té záležitosti alespoň trochu utěšovala, byla skutečnost, že si s sebou nevzal hlavu, neboť kdyby to byl udělal, následky by mohly být velmi vážné.

Teď se vzdal veškeré naděje, že tu hrubou americkou rodinu kdy vyděsí, a spokojil se zpravidla s tím, že se plížil chodbami v plstěných pantoflích, s tlustou červenou šálou kolem krku pro strach z průvanu, a s malou arkebuzou pro případ, že by ho napadla dvojčata. Poslední ránu dostal devatenáctého září. Sešel dolů do velké vstupní haly s pocitem jistoty, že tam ho alespoň nechají na pokoji, a bavil se tím, že činil ironické poznámky o velkých fotografiích vyslance Spojených států a jeho ženy od Saroniho, které nyní zaujaly místo rodinných portrétů Cantervillů. Byl prostě, ale úhledně oblečen do dlouhého rubáše, posetého hřbitovní plísní, čelist si uvázal pruhem žlutého plátna a nesl malou lucernu a hrobníkovu lopatu. Byl totiž oblečen do role „Jonáše Nepohřbeného, aneb Mrtvolokrada ze Stodoly v Chertsey“, jednoho ze svých nejpozoruhodnějších ztvárnění, a jedno, které si Cantervillové měli všechny důvody pamatovat, neboť bylo skutečným počátkem jejich sváru se sousedem, lordem Ruffordem. Bylo kolem čtvrt na tři ráno, a pokud mohl zjistit, nikdo se nehýbal. Když se však loudal směrem ke knihovně, aby zjistil, zda tam ještě zbyly stopy po krvavé skvrně, náhle na něj z temného kouta vyskočily dvě postavy, divoce mávaly rukama nad hlavou a vyječely mu do ucha „BÚ!“

Zachvácen panikou, která za daných okolností byla jen přirozená, vrhl se ke schodišti, ale našel tam Washingtona Otise, jak na něj čeká s velkou zahradní stříkačkou, a protože byl takto obklíčen nepřáteli ze všech stran a doslova zahnán do kouta, zmizel ve velkých železných kamnech, která naštěstí pro něj nebyla rozpálená, a musel se dostat domů komíny a kouřovody, do svého pokoje dorazil v hrozném stavu špíny, chaosu a zoufalství.

Po tomto zážitku už nebyl spatřen na žádné noční výpravě. Dvojčata na něj při několika příležitostech číhala a každou noc poseli chodby skořápkami ořechů, k velké nelibosti svých rodičů a služebnictva, ale bylo to marné. Bylo úplně zřejmé, že má city natolik raněné, že se neukáže. Pan Otis tudíž pokračoval ve svém velkém díle o dějinách demokratické strany, na němž pracoval už několik let; paní Otisová uspořádala úžasnou hostinu s vařenými škeblemi, která uvedla celé hrabství v úžas; chlapci se dali do lakrosse, euchre, pokeru a jiných amerických národních her, a Virginia se projížděla po stezkách na svém poníku, doprovázená mladým vévodou z Cheshiru, který přijel strávit poslední týden svých prázdnin na Canterville Chase. Obecně se mělo za to, že duch odešel, a pan Otis napsal lordu Cantervillskému v tomto smyslu dopis, na nějž ten odpověděl vyjádřením velké radosti nad touto zprávou a nejsrdečnějšími gratulacemi vyslancově ctěné paní choti.

Otisovi se však mýlili, protože duch byl v domě pořád, a i když byl teď skoro invalida, nebyl rozhodně ochoten nechat věcem volný průběh, zvláště když zaslechl, že mezi hosty je i mladý vévoda z Cheshiru, jehož prastrýc, lord Francis Stilton, se kdysi vsadil o sto guinejí s plukovníkem Carburym, že si bude hrát v kostky s cantervillským duchem, a druhého rána byl nalezen ležet na podlaze karetního salonu v tak bezmocném ochrnutém stavu, že ačkoli se dožil vysokého věku, nikdy už nedokázal říci nic jiného než „Dvojité šestky“. Příběh byl ve své době dobře známý, i když se samozřejmě z úcty k citům obou šlechtických rodin všemožně usilovalo věc utajit, a úplnou zprávu o všech okolnostech s ní spojených najde čtenář ve třetím svazku *Vzpomínek na prince regenta a jeho přátele* od lorda Tattlea. Duch tedy přirozeně velmi dychtil ukázat, že neztratil vliv na Stiltony, s nimiž byl ostatně vzdáleně spřízněn, neboť jeho první sestřenice se *en secondes noces* provdala za Sieura de Bulkeleyho, od něhož, jak každý ví, pocházejí vévodové z Cheshiru v přímé linii. Učinil tedy přípravy, aby se Vir-

giniinu malému nápadníkovi zjevil ve své proslulé úloze „Upíra mnicha, aneb Benediktina bez krve“, výkonu tak hrozném, že když ho stará lady Startupová viděla, což se stalo onoho osudného Silvestra roku sedmnáct set šedesát čtyři, vypukla v nejpronikavější výkřiky, které vyvrcholily prudkou mrtvicí, a za tři dny zemřela, přičemž vydědila Cantervilly, jejich nejbližší příbuzné, a všechny své peníze odkázala svému londýnskému lékárníkovi. Na poslední chvíli však hrůza z dvojčat zabránila duchovi opustit pokoj, a malý vévoda spal v klidu pod velikým péřovým baldachýnem v Královské ložnici a snil o Virginii.

V.

Několik dní poté se Virginia a její kadeřavý galán vydali na projížďku po brockleyských lukách, kde si při prodírání se živým plotem tak hrozně roztrhla jezdeckou sukni, že se po návratu domů rozhodla jít nahoru po zadním schodišti, aby ji nikdo neviděl. Když běžela kolem Čalounového pokoje, jehož dveře byly náhodou otevřené, zdálo se jí, že uvnitř někoho vidí, a protože se domnívala, že je to komorná její matky, která si tam někdy nosila šití, nahlédla dovnitř, aby ji požádala o zašití sukně. K jejímu nesmírnému překvapení to však byl sám cantervillský duch! Seděl u okna, díval se, jak ničené zlato žloutnoucích stromů letí vzduchem a červené listí šíleně tancuje dlouhou alejí. Hlavu měl opřenou o ruku a celým postojem vyjadřoval krajní sklíčenost. Vypadal tak opuštěně a tak zubožene, že malá Virginia, jejímž prvním nápadem bylo utéct a zamknout se v pokoji, byla naplněna soucitem a rozhodla se, že se ho pokusí utěšit. Krok měla tak lehký a jeho zasmušilost tak hlubokou, že si její přítomnosti nevšiml, dokud ho neoslovila.

„Je mi vás tak líto," řekla, „ale moji bratři se zítra vracejí do Etonu, a potom, budete-li se chovat slušně, nebude vás nikdo obtěžovat."

„Je absurdní žádat po mně, abych se choval slušně," odpověděl a s údivem si prohlížel tu hezkou dívenku, která se ho osmělila oslovit, „zcela absurdní. Musím chřestit řetězy, úpět klíčovými dírkami a chodit po nocích, pokud tím myslíte tohle. Je to jediný důvod mé existence."

„To není vůbec žádný důvod k existenci, a vy sám víte, že jste byl velmi zlý. Paní Umneyová nám hned první den, když jsme sem přijeli, řekla, že jste zabil svou ženu."

„Nu, přiznávám to," řekl duch podrážděně, „ale byla to čistě rodinná záležitost, do které nikomu jinému nic nebylo."

„Zabít kohokoli je velmi zlé," řekla Virginia, která občas mívala sladkou puritánskou vážnost, zděděnou po nějakém starém novoanglickém předku.

„Och, nenávidím tu lacinou přísnost abstraktní etiky! Moje žena byla velmi obyčejná, nikdy mi pořádně nenaškrobila nabírané límce a o kuchyni nevěděla vůbec nic. Vždyť jsem jednou střelil v hogleyských lesích srnce, nádherného dvouletka, a víte, jak mi ho poslala na stůl? Ale to je už jedno, teď je po všem, a nemyslím, že bylo od jejích bratrů moc hezké mě umořit hlady, přestože jsem ji zabil."

„Umořit hlady? Ach, pane duchu – já myslím sire Simone, máte hlad? Mám tady v brašničce sendvič. Chtěl byste ho?"

„Ne, děkuji vám, teď už vůbec nic nejím; ale je od vás moc hezké, že se ptáte, a vy jste mnohem milejší než zbytek vaší hrozné, drzé, vulgární a nepoctivé rodiny."

„Dost!" zvolala Virginia a dupla nohou, „to vy jste drzý, hrozný a vulgární, a co se týká nepoctivosti, dobře víte, že jste mi ukradl barvy z krabice, abyste si vyšňořil tu směšnou krvavou skvrnu v knihovně. Nejdřív jste mi vzal všechny červené, včetně rumělky, a já nemohla malovat žádné západy slunce; pak jste si vzal smaragdovou zelenou a chromovou žlutou, a nakonec mi nezbylo nic než indigo a čínská běloba, a mohla jsem malovat jen měsíční krajiny, které jsou na pohled vždycky deprimující a vůbec se nemalují lehce. Ani jsem vás nezažalovala, ačkoli mě to velmi hněvalo, a celé to bylo nejsměšnější; kdo kdy slyšel o smaragdově zelené krvi?"

„Inu, podívejte," řekl duch dost mírně, „co jsem měl dělat? Dnes už je velmi obtížné sehnat skutečnou krev, a jelikož váš bratr s tím vším

začal se svým prvotřídním čisticím prostředkem, neviděl jsem jistě žádný důvod, proč bych si neměl vzít vaše barvy. A co se týče barvy, to je vždycky věc vkusu: Cantervillové mají například modrou krev, úplně nejmodřejší v Anglii; ale já vím, že vy Američané si těchto věcí nevážíte."

„O tom nic nevíte, a nejlepší, co můžete udělat, je emigrovat a vzdělat se. Můj otec vám rád zařídí volnou plavbu, a i když se na všechny druhy duchů vybírá vysoké clo, s celnicí problém nebude, protože celníci jsou všichni demokraté. Jakmile budete v New Yorku, budete mít určitě velký úspěch. Znám tam hromadu lidí, kteří by za dědečka dali sto tisíc dolarů, a za rodinného ducha mnohem víc."

„Nemyslím, že by se mi Amerika líbila."

„Předpokládám, že proto, že nemáme žádné zříceniny a žádné kuriozity," řekla Virginia posměšně.

„Žádné zříceniny! Žádné kuriozity!" odpověděl duch; „máte své loďstvo a své mravy."

„Dobrý večer; půjdu požádat tatínka, aby zařídil dvojčatům ještě týden prázdnin navíc."

„Prosím vás, neodcházejte, slečno Virginie," zvolal; „jsem tak osamělý a tak nešťastný a opravdu nevím, co si počít. Chtěl bych spát, a nemohu."

„To je přece nesmysl! Stačí jít do postele a sfouknout svíčku. Někdy je velmi obtížné zůstat vzhůru, zvláště v kostele, ale usnout je úplná maličkost. Vždyť to umějí i miminka, a nejsou nijak chytrá."

„Nespal jsem tři sta let," řekl smutně, a Virginiiny krásné modré oči se rozšířily údivem; „tři sta let jsem nespal a jsem tak unavený."

Virginia zcela zvážněla a malé rty se jí zachvěly jako lupínky růže. Přistoupila k němu, poklekla mu po boku a vzhlédla do jeho staré, scvrklé tváře.

„Ubohý, ubohý duchu," zašeptala; „nemáte žádné místo, kde byste si mohl odpočinout?"

„Daleko za borovými lesy," odpověděl tichým, zasněným hlasem, „je malá zahrada. Tam roste tráva dlouhá a hustá, tam jsou velké bílé hvězdy bolehlavu, tam zpívá slavík celou noc. Celou noc zpívá, chladný křišťálový měsíc se dívá dolů a tisovník rozprostírá své obří paže nad spícími."

Virginii se oči zamžily slzami a schovala tvář do dlaní.

„Myslíte Zahradu smrti," zašeptala.

„Ano, smrt. Smrt musí být tak krásná. Ležet v měkké hnědé zemi, trávy se nad hlavou vlní, a naslouchat tichu. Nemít žádné včera a žádné zítra. Zapomenout na čas, zapomenout na život, být v míru. Vy mi můžete pomoci. Vy mi můžete otevřít brány domu smrti, neboť s vámi je láska, a láska je silnější než smrt."

Virginia se zachvěla, zamrazilo ji, a chvíli bylo ticho. Měla pocit, jako by byla v hrozném snu.

Pak duch znovu promluvil, a jeho hlas zněl jako vzdychání větru.

„Četla jste někdy to staré proroctví na okně knihovny?"

„Ach, mnohokrát," zvolala dívenka, pohlédnuvši nahoru; „znám ho docela dobře. Je napsané podivným černým písmem a špatně se čte. Je jen šest řádek:

„‚Když dívka zlatovlasá dovede
modlitbu z úst hříchu rozkvést,
když neplodná mandloň zrodí plod
a dítě slzy odevzdá,
tehdy se celý dům ztiší
a mír se vrátí do Canterville.'

„Ale nevím, co znamená."

„Znamená to," řekl smutně, „že musíte se mnou plakat za mé hříchy, protože já slzy nemám, a musíte se se mnou modlit za mou duši, protože já nemám víru, a potom, pokud jste byla vždycky laskavá a dobrá a mírná, se nad mnou slituje anděl smrti. Ve tmě uvidíte strašné

podoby a zlé hlasy vám budou šeptat do ucha, ale neublíží vám, protože proti čistotě malého dítěte moci pekla nedokáží nic.“

Virginia neodpověděla, a duch v divokém zoufalství spínal ruce, dívaje se dolů na její skloněnou zlatou hlavu. Náhle vstala, velmi bledá, a v očích jí hořelo podivné světlo. „Nebojím se,“ řekla pevně, „a požádám anděla, aby se nad vámi slitoval.“

Vstal ze svého sedadla se slabým výkřikem radosti, uchopil jí ruku a staromódním půvabem se nad ní sklonil a políbil ji. Prsty měl studené jako led a rty hořely jako oheň, ale Virginia nezaváhala, když ji vedl přes šeřící se pokoj. Na vybledlém zeleném gobelínu byli vyšiti malí lovci. Troubili na své střapaté rohy a drobnými ručkami jí mávali, ať se vrátí. „Vrať se, malá Virginie,“ volali, „vrať se!“ Ale duch jí sevřel ruku pevněji a ona před nimi zavřela oči. Příšerná zvířata s ještěřími ocasy a vypoulenýma očima na ni mžourala z vytesané krbové římsy a mumlala: „Dej si pozor, malá Virginie, dej si pozor! Už tě možná nikdy neuvidíme.“ Ale duch klouzal rychleji a Virginia neposlouchala. Když došli na konec místnosti, zastavil se a zamumlal několik slov, kterým nerozuměla. Otevřela oči a viděla, jak zeď pomalu bledne jako mlha, a před ní zeje velká černá jeskyně. Prudký studený vítr se kolem nich rozvířil a ucítila, jak ji něco tahá za šaty. „Rychle, rychle,“ volal duch, „nebo bude pozdě,“ a v okamžiku se za nimi obložení zavřelo a Čalounový pokoj zůstal prázdný.

VI.

Asi deset minut nato zazvonil zvon k čaji, a protože Virginia nesestupovala, poslala paní Otisová jednoho sluhu, aby jí to oznámil. Po chvíli se vrátil a hlásil, že slečnu Virginii nemůže nikde najít. Jelikož měla ve zvyku chodit každý večer na zahradu natrhat květiny na stůl k večeři, paní Otisová se zprvu vůbec neznepokojila, ale když odbilo šest a Virginia se neobjevila, začala být opravdu rozrušená a poslala chlapce, aby ji hledali, zatímco sama s panem Otisem prohledávala každý pokoj v domě. V půl sedmé se chlapci vrátili a oznámili, že po sestře nikde nenašli ani stopy. Nyní byli všichni v největším rozrušení a nevěděli, co si počít, když si pan Otis náhle vzpomněl, že před několika dny dovolil skupině cikánů utábořit se v parku. Hned se tedy vypravil do Blackfellské úžlabiny, kde věděl, že táboří, doprovázen nejstarším synem a dvěma statkářskými sloužícími. Malý vévoda z Cheshiru, který se úzkostí doslova pominul, naléhavě prosil, aby mohl jít také, ale pan Otis to nedovolil, neboť se obával, že by mohlo dojít k šarvátce. Když však dorazil na místo, zjistil, že cikáni jsou pryč, a bylo zřejmé, že jejich odchod byl poněkud náhlý, neboť oheň ještě hořel a na trávě ležely nějaké talíře. Washingtona a dva sloužící poslal prohledat okolí, sám se rozběhl domů a odeslal telegramy všem policejním inspektorům v hrabství s pokynem, aby pátrali po malé dívce, kterou unesli pobudové nebo cikáni. Pak nařídil, aby mu přivedli koně, a když naléhal, aby jeho žena a tři chlapci zasedli k večeři, odjel s podkoním po ascotské silnici. Sotva však ujel pár mil, zaslechl za sebou cval koní, a když se ohlédl, viděl malého vévodu, jak se blíží na svém poníku, s rudou

tváří a bez klobouku. „Je mi to strašně líto, pane Otisi," vyhrkl chlapec, „ale nemohu jíst, dokud je Virginia ztracena. Prosím, nehněvejte se na mě; kdybyste nám byl dovolil zasnoubit se loni, nic z toho by se nestalo. Nepošlete mě zpátky, že ne? Nemůžu jet! Nepojedu!"

Vyslanec se neubránil úsměvu nad tím hezkým mladým darebou a byl dost dojat jeho oddaností k Virginii, a tak se sklonil z koně, přátelsky ho poklepal po ramenou a řekl: „Nu, Cecile, jestli se nevrátíš, zřejmě pojedeš se mnou, ale musím ti v Ascotu koupit klobouk."

„Ale co klobouk! Chci Virginii!" zvolal malý vévoda se smíchem a vyrazili cvalem k železniční stanici. Tam se pan Otis zeptal přednosty, zda nebyl na nástupišti spatřen někdo, kdo by odpovídal popisu Virginie, ale žádnou zprávu nedostal. Přednosta nicméně rozeslal telegramy po trati nahoru i dolů a ujistil ho, že bude držena přísná hlídka, a poté, co u obchodníka s plátnem, který právě spouštěl okenice, koupili pro malého vévodu klobouk, pan Otis jel do Bexley, vesnice asi čtyři míle vzdálené, o které mu řekli, že je známým útočištěm cikánů, neboť s ní sousedí veliká společná pastvina. Zde probudili venkovského strážníka, od něhož ale nemohli získat žádnou informaci, a když prohledali celou pastvinu, obrátili koně domů a dorazili na Chase kolem jedenácté, k smrti unavení a téměř s puklým srdcem. Washingtona a dvojčata našli, jak na ně čekají u brány s lucernami, protože alej byla velmi tmavá. Po Virginii se nenašla ani ta nejmenší stopa. Cikáni byli chyceni na brockleyských lukách, ale ona s nimi nebyla, a svůj náhlý odchod vysvětlili tím, že si spletli datum chortonského jarmarku a odjeli ve spěchu, aby nepřijeli pozdě. Byli skutečně dost zarmouceni, když se dozvěděli o Virginiině zmizení, neboť byli panu Otisovi velmi vděční za povolení tábořit v jeho parku, a čtyři z nich zůstali, aby pomohli s pátráním. Rybník s kapry byl prošťouchán a celé Chase důkladně prohledáno, ale bez výsledku. Bylo zřejmé, že alespoň pro tuto noc je Virginia ztracena; a v nejhlubší sklíčenosti kráčel pan Otis s chlapci k domu, podkoní za nimi vedl oba koně a poníka. V hale našli

hlouček vyděšených sluhů, a v knihovně na pohovce ležela chudák paní Otisová, téměř šílená hrůzou a úzkostí, a stará hospodyně jí omývala čelo kolínskou vodou. Pan Otis okamžitě trval na tom, aby něco pojedla, a nařídil přinést večeři celé společnosti. Byla to smutná večeře, protože nikdo skoro nepromluvil, a dokonce i dvojčata byla zdrcena a potichu, protože svou sestru milovala. Když dojedli, pan Otis navzdory prosbám malého vévody nařídil, aby šli všichni spát, s tím, že se té noci už nic víc dělat nedá a že ráno pošle telegram do Scotland Yardu, aby okamžitě poslali detektivy. Když právě vycházeli z jídelny, začala z hodinové věže duněním bít půlnoc, a sotva dozněl poslední úder, zaslechli třesk a náhlý pronikavý výkřik; strašlivý hrom otřásl domem, vzduchem se nesl tón nadpozemské hudby, panel v horní části schodiště s hlasitým rachotem odletěl, a na podestu, velmi bledá a bílá, s malou skříňkou v ruce, vystoupila Virginia. V okamžiku se k ní všichni vrhli. Paní Otisová ji vášnivě sevřela v náručí, vévoda ji zasypal prudkými polibky a dvojčata provedla kolem skupinky divoký válečný tanec.

„Panebože! Dítě, kde jsi byla?“ řekl pan Otis dost rozhněvaně, mysle si, že si z nich vystřelila nějaký hloupý žert. „Cecil a já jsme projezdili celý kraj a hledali tě, a matka byla k smrti vyděšená. Už nikdy takhle nežertuj.“

„Leda s duchem! Leda s duchem!“ vřeštěla dvojčata, jak kolem skákala.

„Můj drahoušku, díky Bohu, že jsi se našla; už se ode mě nikdy nesmíš odloučit,“ zašeptala paní Otisová, když líbala třesoucí se dítě a hladila jeho zcuchané zlaté vlasy.

„Tatínku,“ řekla Virginia tiše, „byla jsem u Ducha. Je mrtev a vy ho musíte přijít vidět. Byl velmi zlý, ale opravdu litoval všeho, co udělal, a než zemřel, dal mi tuhle skříňku krásných klenotů.“

Celá rodina na ni zírala v němém úžasu, ale ona byla zcela vážná a slavnostní; a obrátivši se, vedla je skrze otvor v obložení dolů úzkou

tajnou chodbou, Washington šel za nimi s rozžatou svíčkou, kterou popadl ze stolu. Konečně došli k velkým dubovým dveřím pobitým rezavými hřeby. Když se jich Virginia dotkla, zhouply se na těžkých závěsech, a oni se ocitli v malé nízké místnosti s klenutým stropem a jediným drobným zamřížovaným okénkem. V stěně byl zapuštěn obrovský železný kruh a k němu byl připoután vyhublý kostlivec, který ležel po celé délce na kamenné podlaze a zdálo se, že se dlouhými zbědovanými prsty snaží dosáhnout na staromódní dřevěný talíř a konvici na vodu, které stály právě tak, aby na ně nedosáhl. Konvice byla zjevně kdysi plná vody, neboť uvnitř byla pokryta zelenou plísní. Na talíři nebylo nic než hromádka prachu. Virginia poklekla vedle kostlivce, sepjala malé ruce a mlčky se začala modlit, zatímco ostatní v úžasu hleděli na strašnou tragédii, jejíž tajemství se jim nyní odhalilo.

„Halo!“ zvolal náhle jeden z dvojčat, který vyhlížel z okna, aby zjistil, ve kterém křídle domu se místnost nachází. „Halo! Ta stará seschlá mandloň rozkvetla. V měsíčním světle vidím květy úplně zřetelně.“

„Bůh mu odpustil,“ řekla Virginia vážně, když se zvedla, a tvář jí jako by ozářilo krásné světlo.

„Jaký jste anděl!“ zvolal mladý vévoda, objal ji kolem krku a políbil ji.

VII.

Čtyři dny po těchto podivuhodných událostech vyjel z Canterville Chase pohřební průvod, bylo kolem jedenácté hodiny v noci. Pohřební vůz táhlo osm vraných koní, každý nesl na hlavě velký chochol kývajících pštrosích per, a olověnou rakev kryl bohatý purpurový příkrov, na němž byl zlatem vyšit cantervillský rodový erb. Vedle pohřebního vozu a kočárů kráčeli služebníci s rozžatými pochodněmi a celý průvod působil nádherně dojemným dojmem. Hlavním truchlícím byl lord Cantervillský, který se na pohřeb mimořádně dostavil až z Walesu a seděl v prvním kočáře společně s malou Virginií. Pak jel americký vyslanec s manželkou, pak Washington se třemi chlapci a v posledním kočáře jela paní Umneyová. Všichni byli přesvědčeni, že má právo spatřit ducha naposledy, když se ho víc než padesát let svého života bála. V koutě hřbitova, přímo pod starým tisem, byl vykopán hluboký hrob a ctihodný Augustus Dampier přečetl pohřební obřad tím nejdůstojnějším způsobem. Když byl obřad u konce, služebníci podle starého cantervillského rodového zvyku pochodně zhasli, a ve chvíli, kdy rakev spouštěli do hrobu, Virginia vystoupila a položila na ni veliký kříž z bílých a růžových mandlových květů. Právě v tom okamžiku vyšel měsíc zpoza mraku a zalil malý hřbitov tichým stříbrem a z nedalekého lesíka se ozval slavík. Virginia si vzpomněla na duchův popis Zahrady smrti, oči se jí zamžily slzami a cestou domů téměř nepromluvila.

Druhého rána, dřív než lord Cantervillský odjel do města, požádal pan Otis o rozhovor ohledně klenotů, které duch Virginii daroval. Byly skvostné, zejména jistý rubínový náhrdelník ve starém benátském

provedení, který byl vskutku vynikající ukázkou šestnáctého století, a jejich hodnota byla tak velká, že pan Otis cítil značné zábrany svolit, aby je jeho dcera přijala.

„Můj lorde," řekl, „vím, že v této zemi se mortmain vztahuje na drobné cennosti stejně jako na pozemky, a je mi zcela zřejmé, že tyto klenoty jsou nebo mají být rodovým dědictvím vašeho rodu. Musím vás tedy požádat, abyste si je odvezl s sebou do Londýna a pokládal je prostě za součást svého majetku, který vám byl za jistých zvláštních okolností navrácen. Pokud jde o mou dceru, je to ještě dítě a prozatím, naštěstí, jeví o takové příslušenství zahálčivého přepychu pramalý zájem. Paní Otisová, která, smím-li to říci, není ledajakou znalkyní umění – měla totiž tu výsadu, že jako dívka strávila několik zim v Bostonu – mě také informovala, že tyto drahokamy mají značnou peněžní hodnotu a při prodeji by přinesly vysokou cenu. Za těchto okolností, lorde Cantervillský, jsem si jist, že uznáte, jak nemožné by pro mě bylo dovolit, aby zůstaly v majetku kohokoli z mé rodiny; a vskutku všechny takové marnivé cetky a tretky, byť jsou snad vhodné nebo nutné pro důstojnost britské šlechty, by byly naprosto na nepravém místě mezi těmi, kdo byli vychováni v přísných, a troufám si říci nesmrtelných, zásadách republikánské prostoty. Snad bych měl ještě dodat, že Virginii velice záleží na tom, abyste jí dovolil ponechat si tu krabičku jako památku na vašeho nešťastného, ale pobloudilého předka. Je nesmírně stará, a tedy značně poškozená, takže možná uznáte za vhodné její prosbě vyhovět. Pokud jde o mě sama, přiznávám, že mě dost udivuje, že jedno z mých dětí projevuje jakoukoli náklonnost ke středověku, a mohu to vysvětlit snad jen tím, že se Virginia narodila v jednom z vašich londýnských předměstí krátce potom, co se paní Otisová vrátila z cesty do Athén."

Lord Cantervillský poslouchal řeč ctěného vyslance velice vážně, občas si zakroutil šedým knírem, aby zakryl bezděčný úsměv, a když pan Otis skončil, srdečně mu stiskl ruku a řekl: „Můj drahý pane, vaše

půvabná dceruška prokázala mému nešťastnému předku, siru Simonovi, velice důležitou službu, a já i má rodina jsme jí mnoho dlužni za její obdivuhodnou odvahu a kuráž. Ty klenoty jsou očividně její, a na mou věru, věřím, že kdybych měl tolik bezcitnosti, abych jí je odebral, byl by ten starý darebák za čtrnáct dní zase venku ze hrobu a začal by mi otravovat život. Co se týče rodového dědictví, nic není rodovým dědictvím, pokud to tak není uvedeno v závěti nebo v nějakém právním dokumentu, a o existenci těchto klenotů se vůbec nic nevědělo. Ujišťuji vás, že na ně nemám o nic větší nárok než váš komorník, a až slečna Virginia vyroste, troufám si tvrdit, že ji potěší, bude-li mít co pěkného na sebe. A ostatně, zapomínáte, pane Otisi, že jste si koupil nábytek i ducha za odhadní cenu, a cokoli patřilo duchu, přešlo tím okamžikem do vašeho vlastnictví, neboť ať sir Simon na chodbě v noci vyvíjel sebevětší činnost, z právního hlediska byl ve skutečnosti mrtev a jeho majetek jste nabyl koupí."

Pana Otise lord Cantervillský odmítnutím velice zarmoutil a prosil ho, aby svůj úsudek přehodnotil, ale dobrosrdečný šlechtic byl zcela neoblomný a nakonec vyslance pohnul k tomu, aby dovolil dceři ponechat si dar, který jí duch dal, a když byla na jaře roku osmnáct set devadesát mladá vévodkyně z Cheshiru u příležitosti své svatby představena na prvním přijetí u královny, byly její klenoty obecným předmětem obdivu. Virginia totiž obdržela vévodskou korunku, jež je odměnou všech hodných amerických dívek, a provdala se za svého chlapeckého milého, jakmile dosáhl plnoletosti. Oba byli tak půvabní a milovali se tak upřímně, že z jejich svazku měli radost všichni kromě staré markýzy z Dumbletonu, která se pokoušela vévodu polapit pro jednu ze svých sedmi neprovdaných dcer a za tím účelem dala uspořádat ne méně než tři nákladné večeře, a kupodivu kromě samotného pana Otise. Pan Otis měl mladého vévodu osobně velice rád, ale teoreticky měl výhrady proti titulům a, abychom citovali jeho vlastní slova, „nebyl bez obav, že by uprostřed změkčilých vlivů požitkářské šlechty

mohly být zapomenuty pravé zásady republikánské prostoty.“ Jeho námitky však byly zcela přehlasovány, a myslím, že když kráčel uličkou kostela sv. Jiří na Hanover Square s dcerou zavěšenou do své paže, nebylo v celé šířce a délce Anglie pyšnějšího muže.

Vévoda s vévodkyní po skončení svatební cesty odjeli na Canterville Chase a hned nazítří po příjezdu se odpoledne vypravili k osamělému kostelíku u borového lesa. S nápisem na náhrobku sira Simona bývalo zpočátku mnoho obtíží, nakonec však bylo rozhodnuto, že se do kamene vyryjí prostě jen iniciály starého pánova jména a verš z knihovního okna. Vévodkyně s sebou přinesla několik překrásných růží, kterými posypala hrob, a když u něho chvíli stáli, zašli do rozvalené kaple starého opatství. Tam se vévodkyně posadila na padlý sloup, zatímco její manžel ležel u jejích nohou, kouřil cigaretu a vzhlížel do jejích krásných očí. Náhle cigaretu odhodil, uchopil ji za ruku a řekl: „Virginie, žena nemá mít před svým mužem žádná tajemství.“

„Milý Cecile! Nemám před tebou žádná tajemství.“

„Ano, máš,“ odpověděl s úsměvem, „nikdy jsi mi neřekla, co se ti stalo, když tě zavřeli s duchem.“

„Nikdy jsem o tom nikomu neřekla, Cecile,“ pravila Virginia vážně.

„Vím to, ale mně bys to říct mohla.“

„Prosím, neptej se mě, Cecile, nemohu ti to říct. Ubohý sir Simon! Vděčím mu za mnohé. Ano, nesměj se, Cecile, opravdu vděčím. On mi dal pochopit, co je Život a co znamená Smrt a proč je Láska silnější než obojí.“

Vévoda vstal a láskyplně svou ženu políbil.

„Smíš mít své tajemství tak dlouho, dokud budu mít tvé srdce,“ zašeptal.

„To jsi vždycky měl, Cecile.“

„A našim dětem to jednou povíš, viď?“

Virginia se zarděla.

Šťastný princ a jiné pohádky

Šťastný princ

Vysoko nad městem, na vysokém sloupu, stála socha Šťastného prince. Byl celý pozlacený tenkými lístky ryzího zlata, místo očí měl dva třpytivé safíry a na jílci jeho meče žhnul veliký rudý rubín.

Všichni ho opravdu velmi obdivovali. „Je krásný jako korouhvička," prohodil jeden z radních, který si přál získat pověst člověka s uměleckým vkusem; „jen ne tak docela užitečný," dodal ze strachu, aby ho lidé nepovažovali za nepraktického, kterým ve skutečnosti vůbec nebyl.

„Proč nedokážeš být jako Šťastný princ?" ptala se rozumná matka svého chlapečka, který plakal, že chce měsíc. „Šťastného prince by ani nenapadlo kvůli něčemu plakat."

„Jsem rád, že je na světě aspoň někdo, kdo je docela šťastný," zamumlal zklamaný muž, který se díval na tu nádhernou sochu.

„Vypadá úplně jako anděl," říkaly chudobinské děti, které právě vycházely z katedrály v jasně šarlatových pláštících a čistých bílých zástěrkách.

„Jak to víte?" ozval se učitel matematiky, „žádného jste nikdy neviděly."

„Ale viděly, ve snech," odpovídaly děti; a učitel matematiky se zamračil a tvářil se velice přísně, protože neschvaloval, aby děti snily.

Jedné noci přeletěla nad městem malá Vlaštovka. Její druhové odletěli do Egypta už před šesti týdny, ale ona zůstala, protože byla zami-

lovaná do nejkrásnějšího Rákosu. Potkala ho časně na jaře, když letěla podél řeky za velkým žlutým motýlem, a tak ji okouzlil jeho štíhlý pas, že se zastavila, aby s ním promluvila.

„Mám tě milovat?“ zeptala se Vlaštovka, která ráda chodila rovnou k věci, a Rákos se jí hluboce poklonil. Tak kolem něj létala a kroužila, dotýkala se křídly vody a dělala stříbrné vlnky. To byly její námluvy a trvaly celé léto.

„Je to směšné poblouznění,“ štěbetaly ostatní vlaštovky; „nemá peníze a má příliš mnoho příbuzných“; a vskutku, řeka byla plná rákosů. A když přišel podzim, všechny odletěly.

Když byly pryč, pocítila osamění a začala být svým milým unavená. „Vůbec nedokáže konverzovat,“ říkala si, „a bojím se, že je koketa, protože s větrem neustále koketuje.“ A opravdu, kdykoli zavál vítr, Rákos se nejpůvabněji uklánělo. „Uznávám, že je domácký,“ pokračovala, „ale já miluji cestování, a můj manžel by proto měl cestování milovat také.“

„Odletíš se mnou?“ zeptala se ho nakonec; ale Rákos zavrtěl hlavou, byl ke svému domovu příliš připoutaný.

„Ty sis se mnou jen hrál,“ zvolala. „Odlétám k pyramidám. Sbohem!“ A odletěla.

Celý den letěla a v noci dorazila k městu. „Kde se asi ubytuji?“ ptala se sama sebe; „doufám, že město učinilo přípravy.“

Tu uviděla sochu na vysokém sloupu.

„Ubytuji se tam,“ zvolala; „je to krásné místo, s dostatkem čerstvého vzduchu.“ A snesla se právě mezi nohy Šťastného prince.

„Mám ložnici ze zlata,“ řekla si tiše, jak se rozhlížela, a chystala se usnout; ale sotva zastrčila hlavu pod křídlo, dopadla na ni velká kapka vody. „To je ale podivné!“ vykřikla; „na nebi není ani mráček, hvězdy jsou docela jasné a zřetelné, a přesto prší. Podnebí na severu Evropy je opravdu příšerné. Rákos měl rád déšť, ale to bylo jenom jeho sobectví.“

Pak dopadla další kapka.

„K čemu je socha, když ani neochrání před deštěm?“ prohodila; „musím si najít pořádný komín,“ a rozhodla se odletět.

Ale než stačila rozevřít křídla, dopadla třetí kapka, a tak vzhlédla a spatřila – ach! co to spatřila?

Oči Šťastného prince byly plné slz a slzy mu stékaly po zlatých tvářích. Jeho tvář byla v měsíčním světle tak krásná, že malou Vlaštovku jala lítost.

„Kdo jsi?“ zeptala se.

„Jsem Šťastný princ.“

„Proč tedy pláčeš?“ ptala se Vlaštovka; „úplně jsi mě promáčel.“

„Když jsem byl živý a měl jsem lidské srdce,“ odpověděla socha, „nevěděl jsem, co jsou slzy, protože jsem žil v Paláci Bez starostí, kam není povolen vstup zármutku. Ve dne jsem si hrával se svými druhy v zahradě a večer jsem vedl tanec ve Velké síni. Kolem zahrady se táhla vysoká zeď, ale nikdy mi nenapadlo zeptat se, co leží za ní, všechno kolem mě bylo tak krásné. Dvořané mi říkali Šťastný princ, a vskutku jsem byl šťastný, je-li potěšení štěstím. Tak jsem žil, a tak jsem i zemřel. A teď, když jsem mrtev, mě postavili sem tak vysoko, že vidím veškerou ošklivost a všechnu bídu svého města, a i když mé srdce je z olova, nemohu si pomoci a musím plakat.“

„Cože! On tedy není celý ze zlata?“ řekla si Vlaštovka v duchu. Byla příliš zdvořilá, než aby takové osobní poznámky řekla nahlas.

„Daleko odtud,“ pokračovala socha tichým melodickým hlasem, „daleko odtud v malé uličce stojí chudý dům. Jedno z oken je otevřené a oknem vidím ženu, která sedí u stolu. Má hubenou, utrápenou tvář a hrubé, zrudlé ruce, celé zpíchané od jehly, protože je švadlena. Vyšívá mučenky na atlasové šaty pro nejkrásnější z královniných dvorních dam, aby je nosila na příštím dvorním plese. V rohu pokoje leží na posteli její chlapeček, nemocný. Má horečku a prosí o pomeranče. Matka mu nemá co dát než říční vodu, a tak pláče. Vlaštovko, Vlaštovko, malá

Vlaštovko, nedoneseš jí rubín z jílce mého meče? Nohy mám připoutány k podstavci a nemohu se pohnout.“

„V Egyptě na mě čekají,“ řekla Vlaštovka. „Moji druhové létají nahoru a dolů po Nilu a mluví s velkými lotosovými květy. Brzy ulehnou ke spánku v hrobce velikého Krále. Král je tam sám ve své malované rakvi. Je zavinutý do žluté lněné tkaniny a nabalzamovaný koření. Kolem krku má náhrdelník z bledě zeleného nefritu a ruce má jako zvadlé listy.“

„Vlaštovko, Vlaštovko, malá Vlaštovko,“ řekl Princ, „nezůstaneš u mě jednu noc a nebudeš mým poslem? Ten chlapec má takovou žízeň a matka takový smutek.“

„Myslím, že nemám ráda chlapce,“ odvětila Vlaštovka. „Loni v létě, když jsem pobývala u řeky, byli tam dva nezdvořilí chlapci, synové mlynáře, kteří po mně pořád házeli kameny. Nikdy mě netrefili, pochopitelně; my vlaštovky létáme na to příliš dobře, a kromě toho pocházím z rodiny proslulé svou obratností; ale přesto to byl projev neúcty.“

Jenže Šťastný princ vypadal tak smutně, že se malé Vlaštovce stýskalo. „Je tu velká zima,“ řekla; „ale zůstanu u tebe jednu noc a budu tvým poslem.“

„Děkuji ti, malá Vlaštovko,“ řekl Princ.

A tak Vlaštovka vylovila z princova meče velký rubín a odletěla s ním v zobáčku nad střechy města.

Minula věž katedrály, kde byli vytesáni bílí mramoroví andělé. Minula palác a slyšela zvuk tance. Krásná dívka vyšla na balkon se svým milencem. „Jak nádherné jsou hvězdy,“ řekl jí, „a jak nádherná je moc lásky!“

„Doufám, že mé šaty budou včas hotové na státní ples,“ odpověděla; „nechala jsem si na ně vyšívat mučenky; ale švadleny jsou tak líné.“

Přeletěla řeku a viděla lucerny zavěšené na stěžních lodí. Přeletěla ghetto a viděla staré Židy, jak spolu smlouvají a odvažují peníze na

měděných vážkách. Konečně dorazila k chudému domu a nahlédla dovnitř. Chlapec se v horečkách zmítal na posteli a matka tvrdě usnula, byla tak unavená. Vlaštovka vlétla dovnitř a položila velký rubín na stůl vedle ženina náprstku. Pak jemně obletěla postel a chladila chlapci čelo svými křídly. „Jak mi je najednou chladno," řekl chlapec, „musí mi být lépe"; a upadl do rozkošného spánku.

Potom Vlaštovka přiletěla zpátky ke Šťastnému princi a vyprávěla mu, co udělala. „Je to zvláštní," prohodila, „ale je mi teď úplně teplo, i když je taková zima."

„To proto, že jsi vykonala dobrý skutek," řekl Princ. A malá Vlaštovka se nad tím začala zamýšlet, a pak usnula. Přemýšlení ji vždycky unavilo ke spánku.

Když se rozednilo, slétla k řece a vykoupala se. „Jak pozoruhodný úkaz," prohodil profesor ornitologie, který právě přecházel po mostě. „Vlaštovka v zimě!" A napsal o tom dlouhý dopis do místních novin. Všichni ho citovali, byl plný spousty slov, kterým nerozuměli.

„Dnes v noci letím do Egypta," řekla Vlaštovka a byla z té vyhlídky skvěle naladěná. Navštívila všechny veřejné pomníky a dlouho poseděla na špici kostelní věže. Kamkoli přiletěla, vrabci švitořili a říkali si navzájem: „To je ale významná cizinka!" a ona si to velmi užívala.

Když vyšel měsíc, vrátila se zpět ke Šťastnému princi. „Máš nějaké vzkazy do Egypta?" zvolala; „zrovna se vydávám na cestu."

„Vlaštovko, Vlaštovko, malá Vlaštovko," řekl Princ, „nezůstaneš u mě ještě jednu noc?"

„V Egyptě na mě čekají," odpověděla Vlaštovka. „Zítra moji druhové poletí nahoru k Druhému kataraktu. Mezi rákosím tam odpočívá hroch a na velikém žulovém trůně sedí bůh Memnon. Celou noc pozoruje hvězdy, a když zasvitne jitřenka, vydá jediný výkřik radosti a pak zmlkne. V poledne sejdou žluté lvice k vodě pít. Mají oči jako zelené beryly a jejich řev je hlasitější než řev kataraktu."

„Vlaštovko, Vlaštovko, malá Vlaštovko," řekl Princ, „daleko přes město vidím mladého muže v podkrovní komůrce. Sklání se nad stolem pokrytým papíry a ve sklenici vedle sebe má kytičku zvadlých fialek. Má hnědé, kadeřavé vlasy a rty rudé jako granátové jablko a velké, zasněné oči. Pokouší se dokončit hru pro ředitele divadla, ale je mu příliš zima, než aby mohl ještě psát. V krbu není oheň a hlad ho zbavuje sil."

„Zůstanu u tebe ještě jednu noc," řekla Vlaštovka, která opravdu měla dobré srdce. „Mám mu zanést další rubín?"

„Běda! Teď už žádný rubín nemám," řekl Princ; „zbyly mi jen oči. Jsou z vzácných safírů, které sem před tisíci lety přinesli z Indie. Vytrhni jeden z nich a zanes mu ho. Prodá ho klenotníkovi, koupí si jídlo a dříví a dokončí svou hru."

„Milý Prince," řekla Vlaštovka, „to nemohu udělat"; a začala plakat.

„Vlaštovko, Vlaštovko, malá Vlaštovko," řekl Princ, „udělej, co ti přikazuji."

A tak Vlaštovka Princovi vytrhla oko a odletěla s ním do studentovy komůrky. Dostat se dovnitř bylo docela snadné, byl ve střeše otvor. Tím se protáhla a vlétla do místnosti. Mladík měl hlavu zabořenou do dlaní, takže neslyšel třepot ptačích křídel, a když zvedl pohled, uviděl na uvadlých fialkách ležet nádherný safír.

„Začínám být uznáván," zvolal; „to je od nějakého velkého obdivovatele. Teď mohu dokončit svou hru," a tvářil se docela šťastně.

Nazítří Vlaštovka slétla dolů do přístavu. Posadila se na stěžeň velké lodi a dívala se, jak námořníci vytahují z podpalubí lany velké truhly. „Hej, rup!" volali, kdykoli nějaká truhla vystoupala nahoru. „Letím do Egypta!" vykřikla Vlaštovka, ale nikdo si jí nevšiml, a když vyšel měsíc, vrátila se ke Šťastnému princi.

„Přišla jsem se rozloučit," zvolala.

„Vlaštovko, Vlaštovko, malá Vlaštovko," řekl Princ, „nezůstaneš u mě ještě jednu noc?"

„Je zima," odpověděla Vlaštovka, „a brzy přijde chladný sníh. V Egyptě hřeje slunce na zelené palmy a krokodýli leží v blátě a líně se rozhlížejí. Moji druhové staví hnízdo v chrámu v Baalbeku a růžoví a bílí holubi je pozorují a cukrují na sebe. Milý Prince, musím tě opustit, ale nikdy na tebe nezapomenu, a příští jaro ti přinesu zpátky dva krásné drahokamy namísto těch, které jsi rozdal. Rubín bude červenější než červená růže a safír bude modrý jako velké moře."

„Dole na náměstí," řekl Šťastný princ, „stojí malá holčička s sirkami. Nechala si sirky spadnout do strouhy a všechny jsou zničené. Otec ji zbije, když jim nepřinese nějaké peníze, a ona pláče. Nemá boty ani punčochy a hlavičku má nahou. Vytrhni mi druhé oko a dej jí ho, a otec ji nezbije."

„Zůstanu u tebe ještě jednu noc," řekla Vlaštovka, „ale vytrhnout ti oko nemohu. Byl bys pak docela slepý."

„Vlaštovko, Vlaštovko, malá Vlaštovko," řekl Princ, „udělej, co ti přikazuji."

A tak mu vytrhla i druhé oko a snesla se s ním dolů. Prolétla kolem holčičky se sirkami a vsunula jí drahokam do dlaně. „To je ale krásný kousek skla," vykřikla holčička; a utíkala domů smíchy bez sebe.

Pak se Vlaštovka vrátila k Princovi. „Teď jsi slepý," řekla, „a tak u tebe zůstanu navždycky."

„Ne, malá Vlaštovko," řekl ubohý Princ, „musíš odletět do Egypta."

„Zůstanu u tebe navždycky," řekla Vlaštovka a usnula Princovi u nohou.

Celý následující den jí seděl Princ na rameni a vyprávěla mu příběhy o tom, co viděla v cizích krajích. Vyprávěla mu o rudých ibisech, kteří stojí v dlouhých řadách na březích Nilu a chytají zobáky zlaté rybky; o sfinze, která je stejně stará jako svět, žije v poušti a ví všechno; o kupcích, kteří pomalu kráčejí vedle svých velbloudů a v rukou nesou jantarové korále; o Králi Měsíčních hor, který je černý jako ebenové dřevo a uctívá velký křišťál; o velikém zeleném hadu, který spí

v palmě a má dvacet kněží, aby ho krmili medovými koláči; a o pygmejích, kteří plují na velikých plochých listech po velkém jezeře a jsou pořád ve válce s motýly.

„Milá malá Vlaštovko," řekl Princ, „vyprávíš mi o podivuhodných věcech, ale podivuhodnější než cokoli jiného je utrpení mužů a žen. Není větší Záhady než Bída. Přeleť nad mým městem, malá Vlaštovko, a pověz mi, co tam vidíš."

A tak Vlaštovka přeletěla veliké město a viděla bohaté, jak si veselí ve svých krásných domech, zatímco žebráci sedí u bran. Vletěla do temných uliček a viděla bílé tváře hladovějících dětí, které se netečně dívaly do černých ulic. Pod obloukem jednoho mostu leželi dva malí chlapci v objetí a snažili se udržet si teplo. „Máme takový hlad!" říkali. „Tady se nesmí ležet," křikl na ně strážník, a oni se vybelhali ven do deště.

Potom přiletěla zpátky a pověděla Princovi, co viděla.

„Jsem pokrytý jemným zlatem," řekl Princ, „musíš mi je sloupnout, lístek po lístku, a dát je mým chudým; živí si vždy myslí, že je zlato může učinit šťastnými."

Lístek po lístku jemného zlata Vlaštovka sloupala, až Šťastný princ vypadal docela matný a šedý. Lístek po lístku jemného zlata zanášela chudým, a tváře dětí růžověly a smály se a hrály si na ulicích. „Máme teď chléb!" volaly.

Pak přišel sníh a po sněhu přišel mráz. Ulice vypadaly, jako by byly ze stříbra, tolik se třpytily a leskly; dlouhé rampouchy jako křišťálové dýky visely z okapů domů, všichni chodili v kožiších a malí chlapci nosili šarlatové čepičky a bruslili na ledu.

Ubohá malá Vlaštovka byla stále větší zima, ale nechtěla Prince opustit, příliš ho milovala. Sbírala drobky za pekařovými dveřmi, když se pekař nedíval, a snažila se zahřát mávnutím křídel.

Nakonec však věděla, že musí zemřít. Měla sotva dost síly, aby ještě jednou vylétla Princovi na rameno. „Sbohem, milý Prince!" zašeptala,

„dovolíš mi políbit tě na ruku?“

„Jsem rád, že konečně odlétáš do Egypta, malá Vlaštovko,“ řekl Princ, „zůstala jsi tu příliš dlouho; ale polib mě na rty, protože tě miluji.“

„Nejdu do Egypta,“ řekla Vlaštovka. „Jdu do Domu smrti. Smrt je bratrem Spánku, že ano?“

A políbila Šťastného prince na rty a klesla mrtva k jeho nohám.

V tu chvíli se v soše ozvalo zvláštní prasknutí, jako by se něco zlomilo. Pravda je, že olověné srdce se puklo přímo vedví. Opravdu byl ten mráz strašlivě tuhý.

Časně druhého rána se starosta procházel po náměstí dole v doprovodu radních. Když míjeli sloup, vzhlédl k soše. „Panečku! Jak se Šťastný princ otrhal!“ řekl.

„Opravdu otrhal!“ zvolali radní, kteří se starostou vždy souhlasili; a vystoupali, aby se podívali.

„Vypadl mu rubín z meče, oči jsou pryč a není už zlatý,“ řekl starosta věcně, „je sotva lepší než žebrák!“

„Sotva lepší než žebrák,“ opakovali radní.

„A u nohou mu dokonce leží mrtvý pták!“ pokračoval starosta. „Opravdu musíme vydat vyhlášku, že se tu ptáci nesmějí nechat umírat.“ A obecní písař si návrh zapsal.

A tak sochu Šťastného prince strhli. „Když už není krásný, není ani užitečný,“ prohlásil profesor umění z univerzity.

Potom sochu roztavili v peci a starosta svolal zasedání konšelstva, aby rozhodli, co se s kovem udělá. „Musíme mít samozřejmě další sochu,“ řekl, „a bude to socha mě samého.“

„Mě samého,“ řekl každý z radních, a pohádali se. Když jsem o nich slyšel naposledy, pořád se hádali.

„To je zvláštní!“ prohodil mistr dílny ve slévárně. „Tohle rozlomené olověné srdce nechce v peci roztát. Musíme ho vyhodit.“ A tak ho hodili na smetiště, kde ležela i mrtvá Vlaštovka.

„Přineste mi ty dvě nejvzácnější věci v městě," řekl Bůh jednomu ze svých andělů; a anděl mu přinesl olověné srdce a mrtvého ptáka.

„Vybral jsi správně," řekl Bůh, „neboť v mé rajské zahradě bude tento malý pták zpívat na věky věků a v mém zlatém městě bude Šťastný princ velebit mé jméno."

Slavík a růže

„Řekla mi, že se mnou bude tančit, přinesu-li jí červené růže," naříkal mladý Student; „ale v celé mé zahradě není jediná červená růže."

Slavík ho zaslechl ze svého hnízda v dubu cesmínolistém, podíval se mezi listím a divil se.

„V celé mé zahradě není jediná červená růže!" volal Student a jeho krásné oči se zalily slzami. „Ach, na jak malých věcech záleží štěstí! Přečetl jsem vše, co napsali mudrci, všechna tajemství filosofie jsou má, a přece se mi pro jedinou červenou růži stává život ubohým."

„Konečně tady je opravdový milenec," řekl Slavík. „Noc za nocí jsem o něm zpíval, aniž bych ho znal: noc za nocí jsem jeho příběh vyprávěl hvězdám, a teď ho vidím. Jeho vlasy jsou tmavé jako květ hyacintu a rty rudé jako růže jeho touhy; ale vášeň mu zbarvila tvář do bledé slonoviny a žal mu vtiskl pečeť na čelo."

„Zítra v noci dává princ ples," šeptal mladý Student, „a moje milá tam bude. Přinesu-li jí červenou růži, bude se mnou tančit až do úsvitu. Přinesu-li jí červenou růži, obejmu ji v náručí a ona mi položí hlavu na rameno a její ruka bude v mé. Ale v mé zahradě není červená růže, a tak budu sedět sám a ona kolem mě projde. Nebude si mě všímat a mé srdce pukne."

„Zde je vskutku opravdový milenec," řekl Slavík. „O čem já zpívám, tím on trpí – co je mně radostí, je jemu bolestí. Láska je opravdu podivuhodná věc. Je dražší než smaragdy a vzácnější než jemné opály. Perly a granátová jablka ji nekoupí a není vystavena na tržišti. Nelze ji koupit od kupců ani odvážit na vahách za zlato."

„Hudebníci usednou na své galerii," pokračoval mladý Student, „a budou hrát na své strunné nástroje a moje milá bude tančit do zvu-

ku harfy a houslí. Bude tančit tak lehce, že se jejíma nohama nedotkne podlahy, a dvořané v nádherných šatech se k ní budou tisknout. Ale se mnou tančit nebude, protože nemám červenou růži, kterou bych jí dal“; a vrhl se na trávu, zabořil tvář do dlaní a plakal.

„Proč pláče?“ zeptala se zelená ještěrka, která kolem něj proběhla s ocáskem vztyčeným do výšky.

„Vskutku, proč?“ ozval se motýl, který poletoval za slunečním paprskem.

„Vskutku, proč?“ zašeptala sedmikráska svému sousedovi tichým, jemným hlasem.

„Pláče pro červenou růži,“ řekl Slavík.

„Pro červenou růži?“ vykřikli; „jak je to směšné!“ A malá ještěrka, která si trochu zakládala na cynismu, se nahlas rozesmála.

Ale Slavík pochopil tajemství Studentova zármutku a seděl mlčky v dubu a přemýšlel o tajemství Lásky.

Náhle rozprostřel své hnědé perutě k letu a vzlétl do vzduchu. Prolétl hájem jako stín a jako stín se přenesl přes zahradu.

Uprostřed trávníku stál krásný růžový keř, a když ho Slavík spatřil, přelétl k němu a usedl na jednu z větviček.

„Dej mi červenou růži,“ volal, „a já ti zazpívám svou nejsladší píseň.“

Ale Keř zavrtěl hlavou.

„Mé růže jsou bílé,“ odpověděl, „bílé jako mořská pěna a bělejší než sníh na horách. Ale zajdi k mému bratrovi, který roste kolem starého slunečníku, snad ti dá, co chceš.“

A tak Slavík přeletěl k růžovému keři, který rostl kolem starého slunečníku.

„Dej mi červenou růži,“ volal, „a já ti zazpívám svou nejsladší píseň.“

Ale Keř zavrtěl hlavou.

„Mé růže jsou žluté," odpověděl, „žluté jako vlasy mořské panny, která sedí na jantarovém trůnu, a žlutější než narcis, který kvete na louce dříve, než sekáč přijde se svou kosou. Ale zajdi k mému bratrovi, který roste pod Studentovým oknem, snad ti dá, co chceš."

A tak Slavík přeletěl k růžovému keři, který rostl pod Studentovým oknem.

„Dej mi červenou růži," volal, „a já ti zazpívám svou nejsladší píseň."

Ale Keř zavrtěl hlavou.

„Mé růže jsou rudé," odpověděl, „rudé jako nohy holubice a rudější než veliké vějíře korálů, které se vlní a vlní v mořské jeskyni. Ale zima mi zchladila žíly, mráz mi uštkl poupata a bouře mi polámala větve, a žádné růže letos mít nebudu."

„Jedinou červenou růži – víc nechci," volal Slavík, „jen jedinou červenou růži! Není žádný způsob, jak ji získat?"

„Jeden způsob je," odpověděl Keř, „ale je tak hrozný, že si netroufám ti ho říct."

„Pověz mi ho," řekl Slavík, „nebojím se."

„Chceš-li červenou růži," řekl Keř, „musíš ji vybudovat z hudby v měsíčním světle a zbarvit ji krví svého vlastního srdce. Musíš mi zpívat s hrudí přitištěnou na trn. Celou noc mi musíš zpívat a trn ti musí probodnout srdce a tvá krev života musí vtékat do mých žil a stát se mou."

„Smrt je vysoká cena za červenou růži," zvolal Slavík, „a Život je drahý nám všem. Je příjemné sedět v zeleném lese a dívat se na Slunce v jeho zlatém voze a na Měsíc v jeho perlovém voze. Sladká je vůně hlohu a sladké jsou zvonky, které se skrývají v údolí, a vřes, co kvete na stráni. A přece Láska je lepší než Život, a co je srdce ptáka proti srdci člověka?"

A tak rozprostřel své hnědé perutě k letu a vzlétl do vzduchu. Prolétl zahradou jako stín a jako stín se přenesl přes háj.

Mladý Student stále ležel na trávě, kde ho opustil, a slzy mu ještě neuschly v krásných očích.

„Buď šťastný," volal Slavík, „buď šťastný; svou červenou růži dostaneš. Vybuduji ji z hudby v měsíčním světle a zbarvím ji krví svého vlastního srdce. Za to vše tě žádám jen o jedno – abys byl opravdovým milencem, protože Láska je moudřejší než Filosofie, byť ta je moudrá, a mocnější než Moc, byť ta je mocná. Křídla má jako plameny a tělo jako plameny barvy. Rty má sladké jako med a dech jako kadidlo."

Student vzhlédl z trávy a poslouchal, ale nerozuměl tomu, co mu Slavík povídá, protože znal jen to, co je napsáno v knihách.

Ale Dub rozuměl a bylo mu smutno, protože malého Slavíka, který si v jeho větvích postavil hnízdo, velmi miloval.

„Zazpívej mi jednu poslední píseň," zašeptal; „bude mi velmi smutno, až budeš pryč."

A tak Slavík zazpíval Dubu a jeho hlas byl jako voda bublající ze stříbrného džbánu.

Když Slavík dozpíval svou píseň, Student vstal a vytáhl z kapsy zápisník a tužku.

„Má formu," řekl si pro sebe, když odcházel hájem – „to jí upřít nelze; ale má také cit? Obávám se, že ne. Je ostatně jako většina umělců; je samý styl, bez špetky upřímnosti. Nikdy by se neobětovala pro druhé. Myslí jen na hudbu, a každý ví, že umění je sobecké. Ale je nutno uznat, že má v hlase pár krásných tónů. Jaká škoda, že nic neznamenají ani k ničemu praktickému neslouží." A šel do svého pokoje a lehl si na své malé slamníkové lože a začal myslet na svou lásku; a po chvíli usnul.

A když Měsíc zazářil na nebesích, přiletěl Slavík k růžovému keři a přitiskl si hruď na trn. Celou noc zpíval s hrudí přitisknutou na trn a chladný křišťálový Měsíc se k němu nakláněl a poslouchal. Celou noc zpíval a trn mu pronikal stále hlouběji a hlouběji do hrudi a krev života mu z ní vytékala.

Nejdřív zpíval o zrodu lásky v srdci chlapce a dívky. A na nejvyšší větvičce růžového keře rozkvetla podivuhodná růže, lístek za lístkem, jak píseň následovala píseň. Zpočátku byla bledá jako mlha, která visí nad řekou – bledá jako nohy jitra a stříbrná jako křídla úsvitu. Jako stín růže v stříbrném zrcadle, jako stín růže v tůni, taková byla růže, která rozkvetla na nejvyšší větvičce Keře.

Ale Keř volal na Slavíka, aby se přitiskl těsněji na trn. „Přitiskni se těsněji, malý Slavíku," volal Keř, „nebo přijde Den, dřív než bude růže hotová."

A tak se Slavík přitiskl těsněji na trn a jeho píseň zněla hlasitěji a hlasitěji, protože zpíval o zrodu vášně v duši muže a dívky.

A do lístků růže se vlil jemný růžový nádech, jako do tváře ženicha, když líbá rty nevěsty. Ale trn mu ještě nedosáhl srdce, a tak zůstalo srdce růže bílé, protože jen krev slavíkova srdce dokáže zrudnout srdce růže.

A Keř volal na Slavíka, aby se přitiskl těsněji na trn. „Přitiskni se těsněji, malý Slavíku," volal Keř, „nebo přijde Den, dřív než bude růže hotová."

A tak se Slavík přitiskl těsněji na trn a trn se mu dotkl srdce a prudká bolest jím projela. Hořká, hořká byla ta bolest a jeho píseň zněla divočeji a divočeji, protože zpíval o Lásce, kterou dokonává Smrt, o Lásce, která v hrobě neumírá.

A podivuhodná růže zrudla jako růže východního nebe. Rudý byl pás jejích lístků a rudé jako rubín její srdce.

Ale Slavíkův hlas slábl a jeho malá křidélka začala tlouci a oči mu zakryl závoj. Jeho píseň slábla a slábla a cítil, jak ho něco rdousí v hrdle.

Pak vydal jeden poslední výron hudby. Bílý Měsíc ho slyšel a zapomněl na úsvit a liboval se dál na obloze. Rudá růže ho slyšela a chvěla se celá vytržením a otvírala své lístky chladnému rannímu vzduchu. Ozvěna ho zanesla do své purpurové jeskyně v horách a probudila

spící pastýře z jejich snů. Vznesl se mezi rákosím řeky, a to neslo jeho poselství až k moři.

„Hleď, hleď!“ zvolal Keř, „růže je už hotová“; ale Slavík neodpověděl, protože ležel mrtev v dlouhé trávě s trnem v srdci.

A v poledne otevřel Student okno a vyhlédl ven.

„Jaké báječné štěstí!“ vykřikl; „tady je červená růže! Nikdy v životě jsem takovou růži neviděl. Je tak krásná, že má jistě dlouhé latinské jméno“; a sklonil se a utrhl ji.

Pak si nasadil klobouk a utíkal do profesorova domu s růží v ruce.

Profesorova dcera seděla ve dveřích a navíjela modré hedvábí na cívku a u nohou jí ležel její psíček.

„Řekla jste, že se mnou budete tančit, přinesu-li vám červenou růži,“ volal Student. „Zde je nejrudější růže na celém světě. Dnes večer si ji připnete k srdci a budeme spolu tančit a ona vám bude vyprávět, jak vás miluji.“

Ale dívka se zamračila.

„Obávám se, že se mi nebude hodit k šatům,“ odpověděla; „a ostatně, komorníkův synovec mi poslal pravé šperky, a každý ví, že šperky stojí mnohem víc než květiny.“

„Nu, na mou duši, jste velmi nevděčná,“ řekl Student rozzlobeně; a hodil růži do ulice, kde spadla do strouhy a přejelo přes ni kolo od vozu.

„Nevděčná!“ opáčila dívka. „Řeknu vám to natvrdo, jste velmi hrubý; a koneckonců, kdo vlastně jste? Jen Student. Vždyť si ani nemyslím, že máte na botách stříbrné přezky jako komorníkův synovec“; a vstala z židle a odešla do domu.

„Jaká pošetilost ta Láska,“ řekl Student, jak odcházel pryč. „Není ani zpola tak užitečná jako Logika, protože nic nedokazuje a pořád člověku vypráví o věcech, které se nestanou, a nutí ho věřit věcem, které nejsou pravdivé. Ve skutečnosti je zcela nepraktická, a protože

v tomhle věku je být praktický vším, vrátím se k Filosofii a budu studovat Metafyziku.“

A tak se vrátil do svého pokoje, vytáhl velikou zaprášenou knihu a začal číst.

Sobecký obr

Každé odpoledne, když se vracely ze školy, chodívaly si děti hrát do obrovy zahrady.

Byla to velká a půvabná zahrada s měkkou zelenou trávou. Tu a tam zářily v trávě krásné květiny jako hvězdy a stálo tam dvanáct broskvoní, které na jaře vybuchovaly do útlých květů růžových a perlových a na podzim nesly bohaté plody. Ptáci sedali na stromech a zpívali tak sladce, že děti přerušovaly své hry, jen aby jim mohly naslouchat. „Jak je nám tady krásně!“ volaly jedno na druhé.

Jednoho dne se Obr vrátil. Byl na návštěvě u svého přítele, cornwallského lidožrouta, a zůstal u něj sedm let. Když těch sedm let uplynulo, řekl všechno, co měl na srdci, protože jeho konverzace byla omezená, a rozhodl se vrátit do svého vlastního hradu. Když dorazil, viděl děti, jak si hrají v zahradě.

„Co tu děláte?“ zahřměl drsným hlasem a děti se rozprchly.

„Má zahrada je má zahrada,“ řekl Obr; „to je přece každému jasné, a nikomu jinému než sobě v ní hrát nedovolím.“ A tak kolem ní postavil vysokou zeď a vyvěsil ceduli.

NEOPRÁVNĚNÝM VSTUPEM
SE DOPUSTÍTE
ZLOČINU

Byl to velice sobecký Obr.

Ubohé děti teď neměly, kde by si hrály. Zkoušely si hrát na cestě, ale cesta byla hodně prašná a plná ostrých kamenů a nelíbilo se jim tam. Po skončení vyučování se potulovaly kolem vysoké zdi a vyprávěly si o té krásné zahradě uvnitř. „Jak nám tam bývalo krásně,“ říkaly si navzájem.

Pak přišlo Jaro a po celé zemi se objevila malá poupátka a malí ptáčci. Jen v zahradě Sobeckého obra byla stále zima. Ptáci v ní nestáli o zpěv, protože v ní nebyly děti, a stromy zapomněly rozkvést. Jednou vystrčila ze trávy hlavu krásná květina, ale když spatřila ceduli, zželelo se jí dětí tak, že klouzla zpátky do země a odešla znovu spát. Jediní, kdo měli radost, byli Sníh a Mráz. „Jaro na tuhle zahradu zapomnělo," volali, „tak tu budeme žít po celý rok." Sníh přikryl trávu svým velikým bílým pláštěm a Mráz nastříbřil všechny stromy. Pak pozvali Severní vítr, aby u nich pobyl, a on přišel. Byl zahalen do kožešin, celý den po zahradě vyl a shazoval komíny. „Je to tu rozkošné místo," řekl, „musíme pozvat na návštěvu Krupobití." A tak přišlo i Krupobití. Každý den po tři hodiny bušilo do střechy hradu, až rozbilo většinu břidličných tašek, a potom běhalo stále dokola po zahradě tak rychle, jak jen mohlo. Bylo oblečené do šedé a jeho dech byl jako led.

„Nemohu pochopit, proč Jaro přichází tak pozdě," řekl Sobecký obr, když seděl u okna a díval se na svou chladnou bílou zahradu; „doufám, že se počasí změní."

Ale Jaro nikdy nepřišlo, ani Léto. Podzim nadělil zlatých plodů každé zahradě, ale obrově zahradě nedal žádné. „Je příliš sobecký," řekl. A tak tam byla stále Zima a Severní vítr, Krupobití, Mráz a Sníh tam tančili mezi stromy.

Jednoho rána ležel Obr na posteli, bdělý, když tu zaslechl líbeznou hudbu. Zněla jeho sluchu tak sladce, že si pomyslel, že to musí být královští hudebníci, kteří jdou kolem. Ve skutečnosti to byla jen malá konopka, která zpívala za jeho oknem, ale už tak dlouho neslyšel ptáka zpívat ve své zahradě, že mu to připadalo jako nejkrásnější hudba na světě. Pak Krupobití přestalo tančit nad jeho hlavou a Severní vítr přestal vyt a otevřeným oknem se k němu doneslo rozkošné vůně. „Myslím, že Jaro přece jen přišlo," řekl Obr; vyskočil z postele a vyhlédl ven.

Co to spatřil?

Spatřil nejpodivuhodnější podívanou. Malou dírou ve zdi se dovnitř vplížily děti a seděly ve větvích stromů. V každém stromě, který mohl vidět, bylo jedno dítě. A stromy měly z toho, že se k nim děti vrátily, takovou radost, že se obalily květy a jemně mávaly rameny nad hlavami dětí. Ptáci poletovali a radostně štěbetali a květiny vzhlížely zelenou trávou a smály se. Byla to půvabná scéna, jen v jednom koutě ještě byla zima. Byl to nejzazší kout zahrady a stál v něm malý chlapec. Byl tak malý, že nedosáhl na větve stromu, a potuloval se kolem něj a hořce plakal. Ubohý strom byl ještě docela pokrytý mrazem a sněhem a Severní vítr nad ním foukal a vyl. „Vylez si! Chlapečku," řekl Strom a sklonil své větve tak nízko, jak jen mohl; ale chlapec byl příliš malý.

A obrovi se rozteklo srdce, jak se díval. „Jak jsem byl sobecký!" řekl; „teď vím, proč sem Jaro nechtělo přijít. Zvednu toho ubohého chlapečka až na vrchol stromu, pak porazím zeď a má zahrada bude dětem hřištěm na věky věků." Opravdu ho velice mrzelo, co udělal.

Potichu se tedy sloupl ze schodů, zcela tiše otevřel domovní dveře a vyšel do zahrady. Ale když ho děti spatřily, tak se vylekaly, že všechny utekly, a v zahradě začala zase zima. Jen malý chlapec neutekl, protože měl oči tak plné slz, že Obra přicházet neviděl. A Obr se k němu zezadu připlížil, jemně ho vzal do dlaně a posadil ho na strom. A strom okamžitě rozkvetl a ptáci přiletěli a zpívali v něm a malý chlapec rozpřáhl obě ručky, objal jimi Obra kolem krku a políbil ho. A ostatní děti, když viděly, že Obr už není zlý, přiběhly zpátky, a s nimi se vrátilo Jaro. „Teď je ta zahrada vaše, děti," řekl Obr, vzal velkou sekeru a porazil zeď. A když lidé šli ve dvanáct hodin na trh, našli Obra, jak si hraje s dětmi v té nejkrásnější zahradě, kterou kdy viděli.

Celý den si hrály, a večer přišly děti k Obrovi, aby se s ním rozloučily.

„Ale kde je tvůj malý kamarád?" ptal se jich; „ten chlapec, kterého jsem posadil na strom." Toho měl Obr nejraději, protože ho políbil.

„Nevíme," odpovídaly děti; „odešel."

„Musíte mu vyřídit, aby určitě přišel i zítra," řekl Obr. Ale děti řekly, že nevědí, kde bydlí, a ještě nikdy ho neviděly; a Obrovi bylo velmi smutno.

Každé odpoledne, když skončila škola, přicházely děti a hrály si s Obrem. Ale malého chlapce, kterého Obr miloval, už nikdy nespatřily. Obr byl ke všem dětem laskavý, ale po svém prvním malém příteli toužil a často o něm mluvil. „Jak rád bych ho zase viděl!" říkával.

Léta plynula a Obr velmi zestárl a zeslábl. Nemohl už lítat kolem, a tak sedával ve velikém křesle a díval se na děti při hrách a obdivoval svou zahradu. „Mám mnoho krásných květin," říkával; „ale děti jsou ze všech květin ty nejkrásnější."

Jednoho zimního rána se při oblékání díval z okna. Zimu teď už nenáviděl, protože věděl, že je to jen Jaro, které spí, a že květiny odpočívají.

Náhle si protřel oči v úžasu a díval se a díval. Byla to opravdu podivuhodná podívaná. V nejzazším koutě zahrady stál strom celý pokrytý nádhernými bílými květy. Jeho větve byly samé zlato a visely z nich stříbrné plody, a pod ním stál ten malý chlapec, kterého miloval.

Dolů se rozběhl Obr s velikou radostí a ven do zahrady. Spěchal přes trávu a přiblížil se k dítěti. A když přišel docela blízko, zrudla mu tvář hněvem a řekl: „Kdo se opovážil tě zranit?" Neboť na dlaních dítěte byly stopy po dvou hřebech a stopy po dvou hřebech byly i na jeho nožkách.

„Kdo se opovážil tě zranit?" vykřikl Obr; „pověz mi to, abych vzal svůj veliký meč a zabil ho."

„Nikoli!" odpovědělo dítě; „toto jsou rány Lásky."

„Kdo jsi ty?" ptal se Obr, a padla na něj zvláštní bázeň a poklekl před malým dítětem.

A dítě se na Obra usmálo a řeklo mu: „Jednou jsi mi dovolil hrát si ve své zahradě, dnes ty půjdeš se mnou do mé zahrady, kterou je Ráj."

A když toho odpoledne děti vběhly do zahrady, našly Obra ležet mrtvého pod stromem, celého pokrytého bílými květy.

Oddaný přítel

Jednoho rána vystrčila stará Vodní krysa hlavu z díry. Měla jiskrné korálkové oči a tuhé šedé vousky a ocas měla jako dlouhý kus černé indické gumy. Káčátka plavala sem a tam po rybníce a vypadala jako hejno žlutých kanárků a jejich matka, která byla celá bílá a měla opravdu červené nohy, se je snažila naučit, jak se postavit na hlavu ve vodě.

„Nikdy se nedostanete do nejlepší společnosti, dokud se nepostavíte na hlavu," opakovala jim, a každou chvíli jim ukazovala, jak se to dělá. Ale káčata ji vůbec neposlouchala. Byla tak mladá, že nevěděla, jakou výhodu je vůbec být ve společnosti.

„To jsou ale neposlušné děti!" vykřikla stará Vodní krysa; „opravdu si zaslouží utopit."

„Nic takového," odpověděla Kachna, „každý musí nějak začít, a rodiče nemohou být nikdy dost trpěliví."

„Ach! Já o rodičovských citech nic nevím," řekla Vodní krysa; „nemám na rodinu povahu. Vlastně jsem se nikdy nevdala a ani to nemám v úmyslu. Láska je svým způsobem docela pěkná věc, ale přátelství je mnohem vznešenější. Vskutku, neznám na světě nic ušlechtilejšího ani vzácnějšího než oddané přátelství."

„A jaká je, prosím vás, vaše představa o povinnostech oddaného přítele?" zeptala se zelená Konopka, která seděla ve vrbě poblíž a slyšela ten rozhovor.

„Ano, přesně to bych také chtěla vědět," řekla Kachna; a odplavala na konec rybníka a postavila se na hlavu, aby dala svým dětem dobrý příklad.

„To je ale hloupá otázka!“ vykřikla Vodní krysa. „Očekávala bych, že můj oddaný přítel bude mně oddaný, pochopitelně.“

„A co byste udělala za to vy?“ zeptala se Konopka, hupkajíc na stříbřité větvičce a mávajíc svými drobnými křídly.

„Nerozumím vám,“ odpověděla Vodní krysa.

„Dovolte, abych vám o tom pověděla příběh,“ řekla Konopka.

„Je ten příběh o mně?“ zeptala se Vodní krysa. „Pokud ano, poslechnu si ho, protože mám nesmírně ráda beletrii.“

„Vztahuje se na vás,“ odpověděla Konopka; slétla dolů, usedla na břeh a začala vyprávět příběh Oddaného přítele.

„Byl jednou,“ řekla Konopka, „jeden poctivý človíček, kterému říkali Hans.“

„Byl velmi významný?“ zeptala se Vodní krysa.

„Ne,“ odpověděla Konopka, „nemyslím, že by byl ničím významný, kromě svého dobrého srdce a své legračně kulaté, dobrosrdečné tváře. Žil docela sám v malinkém domku a každý den pracoval ve své zahradě. V celé krajině nebylo zahrady krásnější. Rostly tam hvozdíky a fialy a kokošky a čechravy. Byly tam damašské růže a žluté růže, lila šafrány a zlaté, fialové violky a bílé. Orlíček a řeřicha luční, majoránka a bazalka, prvosenka petrklíč a kosatec, narcis a karafiát kvetly nebo pukaly v příslušném pořadí, jak plynuly měsíce, jedna květina střídala místo druhé, takže tam bylo stále co obdivovat a čeho se nadýchat.

Malý Hans měl mnoho přátel, ale nejoddanější přítel ze všech byl velký Mlynář Hugh. Vskutku, bohatý Mlynář byl malému Hansovi tak oddaný, že nikdy neprošel kolem jeho zahrady, aniž by se naklonil přes zeď a utrhl si velikou kytici nebo hrst sladkých bylinek, nebo si naplnil kapsy švestkami a třešněmi, bylo-li ovoce.

‚Opravdoví přátelé mají mít všechno společné,‘ říkával Mlynář, a malý Hans přikyvoval a usmíval se a byl velice hrdý na to, že má přítele s tak ušlechtilými ideály.

Někdy si sousedé opravdu mysleli, že je zvláštní, že bohatý Mlynář malému Hansovi nikdy nic na oplátku nedává, i když má ve mlýně uložených sto pytlů mouky, šest dojných krav a velké stádo vlnatých ovcí; ale Hans si s takovými věcmi nikdy nelámal hlavu, a nic ho nepotěšilo víc než poslouchat všechny ty podivuhodné věci, které Mlynář říkával o nesobeckosti pravého přátelství.

A tak si malý Hans dřel ve své zahradě. Na jaře, v létě a na podzim byl velmi šťastný, ale když přišla zima a on neměl žádné ovoce ani květiny, které by přinesl na trh, hodně trpěl zimou a hladem a často chodíval spát bez večeře, jen s pár suchými hruškami nebo tvrdými ořechy. V zimě byl také nesmírně osamělý, protože ho tehdy Mlynář nikdy nenavštěvoval.

‚Nemá cenu, abych za malým Hansem chodil, dokud leží sníh,' říkával Mlynář své ženě, ‚protože když mají lidé trápení, mají být ponecháni o samotě a nemají být obtěžováni návštěvami. To je aspoň moje představa přátelství, a jsem si jist, že mám pravdu. Počkám tedy, dokud nepřijde jaro, a pak ho navštívím a on mi bude moct dát velký košík petrklíčů, a to ho udělá tak šťastným.'

‚Jste opravdu velmi ohleduplný k druhým,' odpovídala jeho žena, jak seděla v pohodlném křesle u velkého ohně z borových polen; ‚opravdu velmi ohleduplný. Je to učiněná pastva, slyšet vás mluvit o přátelství. Jsem si jistá, že ani kněz by neřekl takové krásné věci jako vy, i když bydlí v třípatrovém domě a nosí na malíčku zlatý prsten.'

‚Ale nemohli bychom malého Hanse pozvat sem k nám?' zeptal se Mlynářův nejmladší syn. ‚Jestli má chudák Hans trápení, dám mu půlku své kaše a ukážu mu své bílé králíky.'

‚Ty jsi ale hloupý chlapec!' zahřměl Mlynář; ‚opravdu nevím, k čemu je dobré posílat tě do školy. Vypadá to, že se nic nenaučíš. Vždyť kdyby malý Hans přišel sem nahoru a viděl náš teplý oheň, naši dobrou večeři a náš veliký sud červeného vína, mohl by zatoužit, a závist je nejhroznější věc a zkazila by každou povahu. Já rozhodně nedovolím, aby

se Hansova povaha zkazila. Jsem jeho nejlepší přítel a budu nad ním vždycky bdít a dohlédnu, aby nebyl uváděn v žádné pokušení. Kromě toho, kdyby sem Hans přišel, mohl by mě požádat, abych mu dal nějakou mouku na dluh, a to bych udělat nemohl. Mouka je jedna věc a přátelství druhá a neměly by se zaměňovat. Vždyť ta slova se píší jinak a znamenají úplně různé věci. To je přece každému jasné.'

‚Jak krásně mluvíte!' řekla Mlynářka a nalila si velikou sklenici teplého piva; ‚opravdu mi je z toho až ospalo. Je to jako kostele.'

‚Spousta lidí dobře jedná,' odpovídal Mlynář; ‚ale málokdo dobře mluví, což dokazuje, že mluvit je mnohem obtížnější z obou dvou, a také mnohem ušlechtilejší'; a přísně se podíval přes stůl na svého malého syna, který se za sebe tak styděl, že svěsil hlavu, zarudl jako šarlat a začal plakat do svého čaje. Byl ovšem tak malý, že musíte prominout."

„To je konec příběhu?" zeptala se Vodní krysa.

„To rozhodně ne," odpověděla Konopka, „to je teprve začátek."

„Pak jste docela za svou dobou," řekla Vodní krysa. „Každý dobrý vypravěč dnes začíná koncem a potom pokračuje začátkem a končí prostředkem. To je ta nová metoda. Slyšela jsem o tom všechno onehdy od jednoho kritika, který se procházel kolem rybníka s jedním mladým mužem. Mluvil o té věci velmi obšírně, a jsem si jista, že musel mít pravdu, protože nosil modré brýle a měl pleš, a kdykoli ten mladý muž pronesl nějakou poznámku, vždycky odpovídal ‚Pche!' Ale pokračujte prosím ve svém příběhu. Mlynář se mi nesmírně líbí. Mám sama všechny druhy krásných citů, takže je mezi námi velká shoda."

„Nu," řekla Konopka, poskakujíc teď na jedné nožce a teď na druhé, „jakmile zima pominula a petrklíče začaly otevírat své bledě žluté hvězdy, řekl Mlynář své ženě, že půjde dolů navštívit malého Hanse.

‚Vždyť máte tak dobré srdce!' zvolala jeho žena; ‚pořád myslíte na druhé. A nezapomeňte si vzít s sebou velký košík na květiny.'

A tak Mlynář svázal plachty větrného mlýna silným železným řetězem a sešel z kopce s košíkem na paži.

‚Dobré jitro, malý Hansi,' řekl Mlynář.

‚Dobré jitro,' řekl Hans a opřel se o rýč a usmíval se od ucha k uchu.

‚A jak se ti vedlo celou zimu?' zeptal se Mlynář.

‚Nu, opravdu,' zvolal Hans, ‚to je od tebe hezké, že se ptáš, opravdu moc hezké. Obávám se, že jsem to měl dost těžké, ale teď přišlo jaro a jsem úplně šťastný a všechny mé květiny se mají dobře.'

‚Často jsme na tebe v zimě vzpomínali, Hansi,' řekl Mlynář, ‚a říkali jsme si, jak se ti vede.'

‚To bylo od vás laskavé,' řekl Hans; ‚napůl jsem se bál, že jste na mě zapomněli.'

‚Hansi, divím se ti,' řekl Mlynář; ‚přátelství nikdy nezapomíná. To je právě ta podivuhodná věc, ale obávám se, že nerozumíš poezii života. Mimochodem, jak krásně vypadají tvoje petrklíče!'

‚Jsou opravdu moc krásné,' řekl Hans, ‚a je pro mě nesmírné štěstí, že jich mám tolik. Odnesu je na trh a prodám je rychtářově dceři a za ty peníze si koupím zpátky kolečko.'

‚Koupíš si zpátky kolečko? Snad tím nechceš říct, že jsi ho prodal? To byla ale hloupost!'

‚Nu, pravda je,' řekl Hans, ‚že jsem byl nucen. Víš, zima pro mě byla velmi zlá doba a opravdu jsem neměl ani vindru na chléb. Nejdřív jsem tedy prodal stříbrné knoflíky od svého nedělního kabátu, pak jsem prodal svůj stříbrný řetízek, pak jsem prodal svou velkou dýmku a nakonec jsem prodal své kolečko. Ale teď si to všechno zase koupím zpátky.'

‚Hansi,' řekl Mlynář, ‚dám ti své kolečko. Není sice ve velmi dobrém stavu; vlastně jedna strana je pryč a něco není v pořádku s paprsky kola; ale přesto ti ho dám. Vím, že je to ode mě velmi štědré a spousta lidí by mě považovala za strašného blázna, že se ho zbavuji, ale já nejsem jako ostatní na světě. Myslím, že štědrost je podstatou přátelství,

a kromě toho mám pro sebe nové kolečko. Ano, můžeš být klidný, dám ti své kolečko.'

‚Nu, opravdu, to je od tebe štědré,' řekl malý Hans a jeho legračně kulatá tvář se celá rozzářila potěšením. ‚Snadno ho dám do pořádku, mám doma prkno.'

‚Prkno!' řekl Mlynář; ‚vždyť přesně to potřebuji na střechu své stodoly. Je v ní velká díra a všechno obilí mi zvlhne, když ji neucpu. Jaké štěstí, že jsi to zmínil! Je opravdu pozoruhodné, jak jeden dobrý skutek plodí druhý. Dal jsem ti své kolečko a teď mi dáš své prkno. Kolečko má samozřejmě daleko větší cenu než prkno, ale opravdové, pravé přátelství si takových věcí nikdy nevšímá. Prosím, přines mi ho hned, a já se pustím do práce na stodole ještě dnes.'

‚Jistě,' zvolal malý Hans a vběhl do kůlny a vytáhl prkno.

‚Není to moc velké prkno,' řekl Mlynář, jak si ho prohlížel, ‚a obávám se, že až spravím střechu stodoly, nic nezbude, s čím bys mohl spravit kolečko; ale to pochopitelně není moje chyba. A teď, když jsem ti dal své kolečko, jsem si jistý, že mi za to na oplátku dáš nějaké květiny. Zde je košík, a dej pozor, abys ho pěkně napěchoval.'

‚Pěkně napěchovat?' řekl malý Hans dost smutně, protože to byl opravdu velmi veliký košík a věděl, že když ho naplní, nezbudou mu žádné květiny na trh a tolik mu toužil, aby získal zpátky své stříbrné knoflíky.

‚Nu, opravdu,' odpověděl Mlynář, ‚když jsem ti dal své kolečko, nezdá se mi, že by bylo moc žádat tě o pár květin. Mohu se mýlit, ale myslel jsem, že přátelství, opravdové přátelství, je zcela prosté všeho sobectví.'

‚Můj drahý příteli, můj nejlepší příteli,' zvolal malý Hans, ‚klidně si vezmi všechny květiny v mé zahradě. Daleko raději získám tvé dobré mínění než svoje stříbrné knoflíky, kdykoli'; a utíkal a utrhl všechny své krásné petrklíče a naplnil jimi Mlynářův košík.

‚Sbohem, malý Hansi,' řekl Mlynář, jak stoupal do kopce s prknem na rameni a velkým košíkem v ruce.

‚Sbohem,' řekl malý Hans a začal docela radostně rýt, tak byl potěšen tím kolečkem.

Druhý den přitloukal zimolez na podloubí, když uslyšel Mlynářův hlas, jak na něj z cesty volá. Seskočil tedy ze žebříku, běžel zahradou a nahlédl přes zeď.

Stál tam Mlynář s velikým pytlem mouky na zádech.

‚Milý malý Hansi,' řekl Mlynář, ‚nevadilo by ti donést mi tenhle pytel mouky na trh?'

‚Ach, moc mě to mrzí,' řekl Hans, ‚ale dneska jsem opravdu velice zaneprázdněný. Musím přitlouct všechny své popínavé rostliny, zalít všechny své květiny a uválet všechnu svou trávu.'

‚Nu, opravdu,' řekl Mlynář, ‚vzhledem k tomu, že ti dám své kolečko, je dost nepřátelské od tebe, že odmítáš.'

‚Ach, to neříkej,' zvolal malý Hans, ‚za nic na světě bych nechtěl být nepřátelský'; a běžel dovnitř pro svou čepici a odploužil se s velkým pytlem na ramenou.

Byl velice horký den a cesta byla strašně prašná, a než Hans dosáhl šestého milníku, byl tak unavený, že si musel sednout a odpočinout si. Statečně však pokračoval dál a nakonec dorazil na trh. Když tam nějakou chvíli čekal, prodal pytel mouky za velmi dobrou cenu a potom se hned vrátil domů, protože se bál, že kdyby zůstal moc dlouho, mohl by cestou potkat lupiče.

‚Byl to opravdu těžký den,' řekl si malý Hans, když šel spát, ‚ale jsem rád, že jsem Mlynáře neodmítl, protože je to můj nejlepší přítel, a kromě toho mi dá své kolečko.'

Časně nazítří ráno přišel Mlynář pro peníze za svůj pytel mouky, ale malý Hans byl tak unavený, že ještě ležel v posteli.

‚Na mou věru,' řekl Mlynář, ‚jsi velmi líný. Opravdu, vzhledem k tomu, že ti dám své kolečko, by sis mohl dát trochu více práce. Za-

hálka je veliký hřích a já rozhodně nemám rád, když je někdo z mých přátel zahálčivý nebo lenivý. Nesmí ti vadit, že k tobě mluvím zcela otevřeně. Pochopitelně bych o tom nikdy neuvažoval, kdybych nebyl tvým přítelem. Ale k čemu by bylo přátelství, kdyby se nemohlo říct přesně to, co má člověk na mysli? Každý může říkat okouzlující věci a snažit se potěšit a zalichotit, ale opravdový přítel vždycky říká věci nepříjemné a nebojí se působit bolest. Vskutku, je-li opravdu pravým přítelem, dává tomu dokonce přednost, neboť ví, že tím koná dobro.'

‚Je mi to velmi líto,' řekl malý Hans, mnul si oči a stáhl si noční čepici, ‚ale byl jsem tak unavený, že jsem si pomyslel, že si na chvilku poležím a budu poslouchat, jak zpívají ptáci. Víš, že vždycky pracuji lépe, když si poslechnu zpěv ptáků?'

‚Nu, to jsem rád,' řekl Mlynář a plácl malého Hanse po zádech, ‚protože chci, abys přišel ke mlýnu, jakmile se oblékneš, a opravil mi střechu stodoly.'

Ubohý malý Hans toužil jít a pracovat ve své zahradě, protože své květiny už dva dny nezalil, ale nechtěl Mlynáře odmítnout, protože mu byl tak dobrým přítelem.

‚Myslíš, že by to bylo ode mě nepřátelské, kdybych řekl, že mám moc práce?' zeptal se stydlivým a bojácným hlasem.

‚Nu, opravdu,' odpověděl Mlynář, ‚nemyslím, že je toho na tebe moc, vzhledem k tomu, že ti dám své kolečko; ale pochopitelně, pokud odmítneš, půjdu a udělám to sám.'

‚Ach! V žádném případě,' zvolal malý Hans, vyskočil z postele, oblékl se a vydal se ke stodole.

Pracoval tam celý den, až do západu slunce, a při západu slunce přišel Mlynář podívat se, jak se mu daří.

‚Opravil jsi už tu díru ve střeše, malý Hansi?' zvolal Mlynář veselým hlasem.

‚Je zcela opravená,' odpověděl malý Hans, sestupuje po žebříku.

‚Ach!' řekl Mlynář, ‚žádná práce není tak rozkošná jako práce, kterou člověk dělá pro druhé.'

‚Je to opravdu veliká výsada, poslouchat tě mluvit,' odpověděl malý Hans, posadil se a utřel si čelo, ‚opravdu veliká výsada. Ale obávám se, že nikdy nebudu mít takové krásné myšlenky, jaké máš ty.'

‚Ach, přijdou,' řekl Mlynář, ‚ale musíš si dát víc práce. Zatím máš jen praxi přátelství; jednou budeš mít i teorii.'

‚Opravdu si myslíš, že budu?' zeptal se malý Hans.

‚O tom nepochybuji,' odpověděl Mlynář, ‚ale teď, když jsi opravil střechu, bys měl raději jít domů a odpočinout si, protože zítra chci, abys mi odvedl ovce na horu.'

Ubohý malý Hans se bál cokoli namítnout, a časně nazítří ráno Mlynář přivedl ovce k domku a Hans se s nimi vydal na horu. Trvalo mu celý den, než se tam dostal a vrátil zpět; a když se vrátil, byl tak unavený, že usnul v křesle a nevzbudil se, dokud nebylo úplně světlo.

‚To si užiju v zahradě,' řekl si, a hned se pustil do práce.

Ale nějak se mu nikdy nedařilo se o své květiny starat, protože jeho přítel Mlynář pořád chodíval a posílal ho na dlouhé pochůzky nebo ho využíval k pomoci ve mlýně. Malý Hans byl občas velmi sklíčený, protože se bál, aby si jeho květiny nemyslely, že na ně zapomněl, ale utěšoval se úvahou, že Mlynář je jeho nejlepší přítel. ‚Kromě toho,' říkával, ‚mi dá své kolečko, a to je skutek čisté štědrosti.'

A tak si malý Hans dřel pro Mlynáře a Mlynář říkal nejrůznější krásné věci o přátelství, které si Hans zapisoval do zápisníku, a v noci si je přečítal, protože byl velmi dobrý žák.

Nuže, jednou se stalo, že malý Hans seděl u ohniště, když se u dveří ozvalo hlasité zabušení. Byla velmi divoká noc a vítr vál a hučel kolem domu tak hrozně, že si zpočátku myslel, že je to prostě bouře. Ale ozvalo se druhé zabušení a pak třetí, hlasitější než všechna předchozí.

‚To bude nějaký chudák pocestný,' řekl si malý Hans a běžel ke dveřím.

Stál tam Mlynář s lucernou v jedné ruce a s velkým klackem v druhé.

‚Milý malý Hansi,' zvolal Mlynář, ‚mám veliké trápení. Můj malý synek spadl ze žebříku a ublížil si a jdu pro doktora. Jenže ten bydlí tak daleko a je taková zlá noc, že mě právě napadlo, že by bylo mnohem lepší, kdybys šel místo mě. Víš, že ti dám své kolečko, a tak je jen spravedlivé, že pro mě na oplátku něco uděláš.'

‚Jistě,' zvolal malý Hans, ‚považuji za poklonu, že jsi za mnou přišel, a hned vyrazím. Ale musíš mi půjčit lucernu, protože noc je tak černá, že se bojím, abych nespadl do příkopu.'

‚Je mi to moc líto,' odpověděl Mlynář, ‚ale je to moje nová lucerna a byla by to pro mě veliká ztráta, kdyby se jí něco stalo.'

‚Nu, nic si z toho nedělej, obejdu se bez ní,' zvolal malý Hans, sundal si velký kožich a teplou šarlatovou čepici, uvázal si šálu kolem krku a vydal se.

Jaká to byla strašná bouře! Noc byla tak černá, že malý Hans sotva viděl, a vítr tak silný, že se sotva mohl udržet na nohou. Byl však velmi statečný, a když šel asi tři hodiny, dorazil k domu doktora a zaklepal na dveře.

‚Kdo tam?' zvolal doktor a vystrčil hlavu z okna své ložnice.

‚Malý Hans, pane doktore.'

‚Co chceš, malý Hansi?'

‚Mlynářův syn spadl ze žebříku a zranil se a Mlynář chce, abyste přišel okamžitě.'

‚Dobře!' řekl doktor; a nechal si přivést koně, velké boty a lucernu, sešel dolů a odjel směrem k Mlynářovu domu, zatímco malý Hans klopýtal za ním.

Ale bouře byla stále horší a horší, déšť se lil proudy a malý Hans neviděl, kam jde, ani nedokázal držet krok s koněm. Nakonec ztratil cestu a zbloudil na vřesoviště, které bylo velmi nebezpečné místo, protože bylo plné hlubokých jam, a tam se ubohý malý Hans utopil.

Jeho tělo nalezli druhého dne nějací pastevci koz, plovoucí ve velkém jezírku vody, a odnesli ho zpět do domku.

Všichni šli na pohřeb malého Hanse, protože byl tak oblíbený, a Mlynář byl hlavním truchlícím.

‚Protože jsem byl jeho nejlepším přítelem,' řekl Mlynář, ‚je jedině spravedlivé, abych měl nejlepší místo'; a tak kráčel v čele průvodu v dlouhém černém plášti a každou chvíli si otřel oči velkým kapesníkem.

‚Malý Hans je rozhodně velkou ztrátou pro všechny,' řekl kovář, když bylo po pohřbu a všichni pohodlně usedli v hostinci a popíjeli kořeněné víno a jedli sladké koláče.

‚Pro mě každopádně velikou ztrátou,' odpověděl Mlynář; ‚vždyť jsem mu měl skoro za darované své kolečko a teď opravdu nevím, co s ním. Doma mi strašně překáží a je v tak špatném stavu, že bych za něj při prodeji nic nedostal. Rozhodně si dám pozor, abych nikdy nic nedaroval. Člověk vždycky trpí za to, že je štědrý.'"

„Nu?" řekla Vodní krysa po dlouhé odmlce.

„Nu, to je konec," řekla Konopka.

„Ale co bylo s Mlynářem?" zeptala se Vodní krysa.

„Ach! To opravdu nevím," odpověděla Konopka; „a jsem si jistá, že mě to vůbec nezajímá."

„Pak je zcela zjevné, že nemáte v povaze soucit," řekla Vodní krysa.

„Obávám se, že úplně nevidíte mravní ponaučení toho příběhu," poznamenala Konopka.

„Co?" zaskřehotala Vodní krysa.

„Mravní ponaučení."

„Chcete tím říct, že ten příběh má mravní ponaučení?"

„Zajisté," řekla Konopka.

„Nu, opravdu," řekla Vodní krysa velmi rozzlobeně, „myslím, že jste mi to měl říct, než jste začal. Kdybyste to udělal, zcela určitě bych vás neposlouchala; vskutku, řekla bych ‚Pche', jako ten kritik. Ale mohu to

říct i teď“; a tak zařvala ‚Pche’ z plna hrdla, mrskla ocasem a vrátila se do své díry.

„A jak se vám líbí Vodní krysa?“ zeptala se Kachna, která za několik minut připlavala. „Má mnoho dobrých vlastností, ale co se mě týče, mám mateřské city a nikdy se nedokážu dívat na zapřisáhlou starou pannu, aniž by mi do očí nestouply slzy.“

„Obávám se, že jsem ji dost pohněvala,“ odpověděla Konopka. „Pravda je, že jsem jí vyprávěla příběh s mravním ponaučením.“

„Ach! To je vždycky velmi nebezpečné dělat,“ řekla Kachna.

A s tím zcela souhlasím.

Pozoruhodná raketa

Královský syn se měl ženit, a tak všude vládlo radování. Celý rok čekal na svou nevěstu, a nakonec přijela. Byla to ruská princezna a přijela celou cestu z Finska na saních tažených šesti soby. Saně měly tvar velké zlaté labutě a mezi křídly labutě ležela sama malá princezna. Její dlouhý hermelínový plášť jí sahal až k nohám, na hlavě měla drobnou čapku ze stříbrné látky a byla bledá jako Sněhový palác, v němž vždycky žila. Byla tak bledá, že když projížděla ulicemi, všichni lidé žasli. „Je jako bílá růže!“ volali a házeli jí z balkonů květiny.

U brány hradu na ni čekal princ, aby ji přivítal. Měl zasněné fialové oči a vlasy jako jemné zlato. Když ji spatřil, poklesl na jedno koleno a políbil jí ruku.

„Váš obraz byl krásný,“ zašeptal, „ale vy jste krásnější než váš obraz“; a malá princezna se zarděla.

„Dřív byla jako bílá růže,“ řekl mladý panoš svému sousedovi, „ale teď je jako červená růže“; a celý dvůr byl potěšen.

Následující tři dny si všichni opakovali: „Bílá růže, Červená růže, Červená růže, Bílá růže“; a král dal rozkaz, aby byl panošův plat zdvojnásoben. Protože nedostával žádný plat, mnoho mu to nepomohlo, ale bylo to pokládáno za velikou poctu a bylo to řádně vyhlášeno v dvorním věstníku.

Když tři dny uplynuly, slavila se svatba. Byl to nádherný obřad a nevěsta a ženich kráčeli ruku v ruce pod baldachýnem z purpurového sametu vyšívaného drobnými perlami. Potom byla státní hostina, která trvala pět hodin. Princ a princezna seděli v čele Velké síně a pili z poháru z průzračného křišťálu. Z toho poháru mohli pít jen oprav-

doví milenci, protože dotkly-li se ho falešné rty, zešedivěl, zmatněl a zamlžil se.

„Je úplně jasné, že se milují," řekl malý panoš, „jasné jako křišťál!" A král mu zdvojnásobil plat podruhé. „Jaká čest!" volali všichni dvořané.

Po hostině měl následovat ples. Nevěsta s ženichem měli spolu tančit Tanec růží a král slíbil, že bude hrát na flétnu. Hrál velmi špatně, ale nikdo se mu to nikdy neodvážil říct, protože byl král. Vlastně znal jen dvě melodie a nikdy si nebyl jistý, kterou právě hraje; ale na tom nezáleželo, protože ať dělal, co dělal, všichni volali: „Rozkošné! Rozkošné!"

Posledním bodem programu byla velkolepá podívaná s ohňostrojem, který měl být odpálen přesně o půlnoci. Malá princezna ještě nikdy v životě ohňostroj neviděla, a tak král nařídil, aby královský pyrotechnik byl v den její svatby v pohotovosti.

„Jak vypadají ohňostroje?" ptala se jednou ráno prince, když se procházela po terase.

„Jsou jako polární záře," řekl král, který vždycky odpovídal na otázky adresované jiným lidem, „jenom mnohem přirozenější. Mně osobně se líbí víc než hvězdy, protože člověk vždy ví, kdy se objeví, a jsou tak rozkošné jako moje hra na flétnu. Určitě je musíte vidět."

A tak byl na konci královské zahrady postaven veliký stojan, a jakmile královský pyrotechnik všechno rozmístil na patřičná místa, začaly ohňostroje mezi sebou rozmlouvat.

„Svět je rozhodně velmi krásný," zvolala malá žabka. „Jen se podívejte na ty žluté tulipány. Vždyť kdyby to byly opravdové praskavky, nemohly by být krásnější. Jsem velmi ráda, že jsem cestovala. Cestování úžasně rozšiřuje obzor a odstraňuje všechny předsudky."

„Královská zahrada není svět, ty hloupá žabko," řekla velká Římská svíce; „svět je nesmírné místo a trvalo by vám tři dny, než byste si ho pořádně prohlédla."

„Každé místo, které milujete, je pro vás světem," prohodilo zádumčivé Kateřinské kolo, které bylo za mlada připevněno ke staré smrkové bedně a pyšnilo se zlomeným srdcem; „ale láska už není v módě, básníci ji zahubili. Napsali o ní tolik, že jim nikdo nevěřil, a nedivím se. Opravdová láska trpí a mlčí. Vzpomínám si, jak jsem se jednou sama – ale na tom teď nezáleží. Romantika je věc minulosti."

„Nesmysl!" řekla Římská svíce, „Romantika nikdy neumírá. Je jako měsíc a žije věčně. Nevěsta a ženich se například mají velice rádi. Dnes ráno jsem o nich všechno slyšela od jedné patrony z hnědého papíru, která se shodou okolností ocitla ve stejné zásuvce jako já a znala nejčerstvější zprávy od dvora."

Ale Kateřinské kolo vrtělo hlavou. „Romantika je mrtvá, Romantika je mrtvá, Romantika je mrtvá," mumlalo. Patřilo k těm, kteří si myslí, že když řeknou totéž mnohokrát za sebou, nakonec se to stane pravdou.

Náhle bylo slyšet ostré, suché zakašlání a všichni se otočili.

Vyšlo z vysoké, povýšeně vyhlížející Rakety, která byla přivázána ke konci dlouhé tyče. Vždy před každou poznámkou zakašlala, aby na sebe upoutala pozornost.

„Khm! Khm!" řekla a všichni poslouchali, kromě ubohého Kateřinského kola, které stále vrtělo hlavou a mumlalo: „Romantika je mrtvá."

„Pořádek! Pořádek!" vykřikla Praskavka. Byla trochu politik a vždy se významně účastnila místních voleb, takže znala správné parlamentní výrazy.

„Zcela mrtvá," zašeptalo Kateřinské kolo a usnulo.

Jakmile zavládlo úplné ticho, zakašlala Raketa potřetí a začala. Mluvila velmi pomalým, zřetelným hlasem, jako by diktovala své paměti, a vždy se dívala přes rameno člověka, k němuž hovořila. Měla vskutku nanejvýš distingované vystupování.

„Jaké štěstí pro královského syna," prohodila, „že se žení přesně v den, kdy mám být odpálena já. Opravdu, i kdyby to bylo předem na-

plánováno, nemohlo to pro něho dopadnout lépe; ale princové mají vždycky štěstí.“

„Panečku!“ prohodila malá žabka, „myslela jsem, že je to spíš naopak a že nás odpálí na počest prince.“

„S vámi to tak snad může být,“ odpověděla; „vskutku, nepochybuji, že je to tak, ale se mnou je to jiné. Jsem velmi pozoruhodná Raketa a pocházím z pozoruhodných rodičů. Moje matka byla nejslavnějším Kateřinským kolem své doby a byla proslulá svým půvabným tancem. Při svém velkém veřejném vystoupení se otočila devatenáctkrát, než pohasla, a pokaždé vrhla do vzduchu sedm růžových hvězd. Měla průměr tři a půl stopy a byla vyrobena z toho nejlepšího střelného prachu. Můj otec byl Raketa jako já a francouzského původu. Letěl tak vysoko, že se lidé báli, zda vůbec někdy sestoupí. Ale sestoupil, protože měl laskavou povahu, a provedl nejskvělejší sestup v dešti zlata. Noviny psaly o jeho výkonu velmi lichotivě. Dvorní věstník ho dokonce nazval triumfem pylotechnického umění.“

„Pyrotechnického, pyrotechnického, chcete říct,“ řekl bengálský oheň; „vím, že se říká pyrotechnický, protože jsem to viděl napsané na své vlastní plechovce.“

„Nu, řekla jsem pylotechnický,“ odpověděla Raketa přísným tónem, a bengálský oheň se cítil tak zdeptán, že se okamžitě začal utkávat s malými žabkami, aby ukázal, že je stále ještě osobou nějaké důležitosti.

„Říkala jsem,“ pokračovala Raketa, „říkala jsem – co jsem to říkala?“

„Mluvila jste o sobě,“ odpověděla Římská svíce.

„Ovšem; věděla jsem, že probírám nějaké zajímavé téma, když jsem byla tak hrubě přerušena. Nenávidím hrubost a špatné způsoby všeho druhu, protože jsem nesmírně citlivá. Nikdo na celém světě není tak citlivý jako já, tím jsem si zcela jista.“

„Co je to citlivý člověk?“ ptala se Praskavka Římské svíce.

„Osoba, která proto, že má sama kuří oka, pořád šlape na nohy ostatním," odpověděla Římská svíce tichým šeptem; a Praskavka málem vybuchla smíchem.

„Prosím, čemu se smějete?" zeptala se Raketa; „já se nesměji."

„Směji se, protože jsem šťastná," odpověděla Praskavka.

„To je velmi sobecký důvod," řekla Raketa rozzlobeně. „Jaké máte právo být šťastná? Měla byste myslet na druhé. Vlastně byste měla myslet na mě. Já pořád myslím na sebe a očekávám od všech ostatních totéž. Tomu se říká soucit. Je to krásná ctnost a já ji vlastním v nejvyšší míře. Představte si například, že by se mi dnes v noci něco stalo, jaké neštěstí by to bylo pro všechny! Princ a princezna by už nikdy nebyli šťastní, celý jejich manželský život by byl zkažen; a pokud jde o krále, vím, že by se z toho nevzpamatoval. Opravdu, když se zamyslím nad významem svého postavení, jsem téměř dojata k slzám."

„Chcete-li potěšit druhé," zvolala Římská svíce, „měla byste se raději udržovat suchá."

„Jistě," prohlásil bengálský oheň, který byl teď v lepší náladě; „to je prostě zdravý rozum."

„Zdravý rozum, prosím vás!" řekla Raketa rozhořčeně; „zapomínáte, že jsem velmi neobyčejná a velmi pozoruhodná. Vždyť zdravý rozum může mít každý, pokud nemá představivost. Já ale představivost mám, protože nikdy nemyslím na věci tak, jak opravdu jsou; vždycky je promýšlím zcela jinak. A pokud jde o udržování se v suchu, očividně tu není nikdo, kdo by vůbec dokázal ocenit emoční založení. Pro mě naštěstí, mě to vůbec nezajímá. Jediné, co člověka v životě drží, je vědomí nesmírné podřadnosti všech ostatních, a to je pocit, který jsem u sebe vždy pěstovala. Ale nikdo z vás nemá srdce. Tady se směje a veselí, jako by se princ a princezna právě neoženili."

„Nu, opravdu," zvolal malý ohnivý balón, „proč ne? Je to nanejvýš radostná událost, a až vzlétnu do vzduchu, hodlám o tom povědět hvězdám. Uvidíte, jak se zatřpytí, až jim o té krásné nevěstě povím."

„Ach! Jaký banální pohled na život!“ řekla Raketa; „ale přesně to jsem čekala. Nic ve vás není; jste prázdná a dutá. Vždyť princ a princezna možná odejdou žít do kraje, kde teče hluboká řeka, a možná budou mít jen jednoho syna, malého plavovlasého chlapečka s fialovýma očima jako sám princ; a možná se jednoho dne vydá na procházku s chůvou; a možná ta chůva usne pod velikým bezem; a možná ten malý chlapec spadne do hluboké řeky a utopí se. Jaké strašné neštěstí! Ubozí lidé, přijít o jediného syna! To je opravdu příliš příšerné! Z toho se nevzpamatuji.“

„Jenže oni jediného syna neztratili,“ řekla Římská svíce; „nic hrozného se jim vůbec nestalo.“

„Nikdy jsem neřekla, že ano,“ odpověděla Raketa; „řekla jsem, že by mohli. Kdyby o jediného syna přišli, nemělo by cenu o tom dál mluvit. Nenávidím lidi, kteří pláčou nad rozlitým mlékem. Ale když si pomyslím, že by o jediného syna přijít mohli, jsem opravdu velmi dojata.“

„To jste rozhodně!“ zvolal bengálský oheň. „Vlastně jste nejdojatější osoba, kterou jsem kdy potkal.“

„A vy jste nejhrubší osoba, kterou jsem kdy potkala,“ řekla Raketa, „a nedokážete pochopit mé přátelství k princi.“

„Vždyť ho ani neznáte,“ zahučela Římská svíce.

„Nikdy jsem neřekla, že ho znám,“ odpověděla Raketa. „Troufám si tvrdit, že kdybych ho znala, nebyla bych vůbec jeho přítelem. Je velmi nebezpečné znát své přátele.“

„Opravdu byste se radši měla udržovat suchá,“ řekl ohnivý balón. „To je důležité.“

„Pro vás velmi důležité, o tom nepochybuji,“ odpověděla Raketa, „ale já budu plakat, kdy budu chtít“; a vskutku se rozplakala opravdovými slzami, které jí stékaly po tyči jako dešťové kapky a málem utopily dva brouky, kteří právě přemýšleli, že se společně usadí, a hledali pěkné suché místečko k bydlení.

„Musí mít opravdu romantickou povahu," řeklo Kateřinské kolo, „protože pláče, i když není vůbec kvůli čemu plakat"; a hluboce si povzdechlo a myslelo na smrkovou bednu.

Ale Římská svíce a bengálský oheň byli docela rozhořčeni a stále z plna hrdla vykřikovali: „Humbuk! Humbuk!" Byli nesmírně praktičtí, a kdykoli něco neschvalovali, nazývali to humbukem.

Pak vyšel měsíc jako podivuhodný stříbrný štít; a začaly se třpytit hvězdy a z paláce se ozval zvuk hudby.

Princ a princezna vedli tanec. Tančili tak krásně, že se vysoké bílé lilie dívaly oknem dovnitř a pozorovaly je a veliké rudé máky kývaly hlavami a udávaly takt.

Pak odbila desátá, potom jedenáctá, pak dvanáctá, a při posledním úderu půlnoci všichni vyšli na terasu a král si nechal zavolat královského pyrotechnika.

„Ať ohňostroj začne," řekl král; a královský pyrotechnik se hluboce poklonil a odkráčel na konec zahrady. Měl s sebou šest pomocníků, a každý z nich nesl hořící pochodeň na konci dlouhé tyče.

Byla to opravdu nádherná podívaná.

Fiiiuu! Fiiiuu! svištělo Kateřinské kolo, jak se točilo kolem a kolem. Bum! Bum! duněla Římská svíce. Pak všude kolem tančily žabky a bengálské ohně zbarvily všechno do šarlatu. „Sbohem," volal ohnivý balón, když vzlétal a vysypával drobné modré jiskry. Prask! Prask! odpovídaly praskavky, které se nesmírně bavily. Všichni měli veliký úspěch, kromě Pozoruhodné rakety. Byla pláčem tak navlhlá, že vůbec nemohla vzlétnout. To nejlepší na ní byl střelný prach, a ten byl tak mokrý od slz, že k ničemu nebyl. Všichni její ubozí příbuzní, se kterými by nikdy nepromluvila jinak než s úšklebkem, vzlétli k nebi jako nádherné zlaté květy s plamenovým květenstvím. Hurá! Hurá! volal dvůr; a malá princezna se rozkošně rozesmála.

„Předpokládám, že si mě šetří na nějakou slavnostní příležitost," pravila Raketa; „nepochybně to tak je," a vypadala povýšeněji než kdy-

koli předtím.

Druhého dne přišli dělníci všechno uklidit. „Toto je očividně slavnostní delegace," řekla Raketa; „přijmu je s patřičnou důstojností." A tak nasadila pyšný výraz, zvedla nos vzhůru a začala přísně vraštit čelo, jako by přemýšlela o nějakém velmi důležitém tématu. Ale oni si jí vůbec nevšímali, až právě ve chvíli, kdy odcházeli. Pak si jí jeden z nich všiml. „Hele!" vykřikl, „co je to za špatnou raketu!" A hodil ji přes zeď do strouhy.

„ŠPATNÁ Raketa? ŠPATNÁ Raketa?" říkala si, jak se vzduchem točila; „to není možné! SKVĚLÁ Raketa, to řekl ten muž. ŠPATNÁ a SKVĚLÁ zní velmi podobně, vskutku často jsou to totéž"; a dopadla do bláta.

„Není mi tu pohodlně," prohodila, „ale nepochybně to je nějaké módní lázeňské letovisko a poslali mě sem na zotavenou. Mé nervy jsou vskutku velmi rozklepané a potřebuji odpočinek."

Tu k ní připlavala malá Žába s jasnýma šperkovýma očima a zeleně skvrnitým kabátcem.

„Nový příchozí, jak vidím!" řekla Žába. „Nu, konec konců, nad bláto není. Dejte mi deštivé počasí a strouhu, a jsem docela šťastná. Myslíte, že odpoledne bude mokré? Jistě doufám, že ano, ale obloha je docela modrá a bez mráčku. Jaká škoda!"

„Khm! Khm!" řekla Raketa a začala kašlat.

„Jak rozkošný hlas máte!" zvolala Žába. „Opravdu to zní docela jako kuňkání, a kuňkání je samozřejmě nejhudebnější zvuk na světě. Dnes večer uslyšíte náš zpěvokruh. Sedíme ve starém kachním rybníku poblíž statkářova domu, a jakmile vyjde měsíc, začneme. Je to tak okouzlující, že všichni leží vzhůru, jen aby nás slyšeli. Zrovna včera jsem slyšela, jak statkářova žena říkala své matce, že kvůli nám nemůže v noci oka zamhouřit. Je nanejvýš potěšující zjistit, že je člověk tak oblíbený."

„Khm! Khm!" řekla Raketa rozzlobeně. Byla velmi otrávena tím, že nemůže ani slovem přijít k slovu.

„Rozkošný hlas, rozhodně," pokračovala Žába; „doufám, že se k nám k rybníku zastavíte. Já teď jdu hledat své dcery. Mám šest krásných dcer a tolik se bojím, aby je nepotkala štika. Je to učiněné monstrum a bez váhání by si z nich dala snídani. Nu, sbohem: velice jsem si náš rozhovor užila, ujišťuji vás."

„Rozhovor, prosím vás!" řekla Raketa. „Celou dobu jste mluvila jen vy. To není rozhovor."

„Někdo musí poslouchat," odpověděla Žába, „a já ráda dělám všechno povídání sama. Šetří to čas a zabraňuje to hádkám."

„Ale já mám hádky ráda," řekla Raketa.

„Doufám, že ne," řekla Žába sebespokojeně. „Hádky jsou nesmírně vulgární, protože každý v dobré společnosti zastává přesně stejné názory. Sbohem podruhé; vidím v dálce své dcery," a malá Žába odplavala.

„Jste velmi otravná osoba," řekla Raketa, „a velmi špatně vychovaná. Nenávidím lidi, kteří mluví o sobě, jako to děláte vy, když chce člověk mluvit o sobě, jako to chci já. Tomu říkám sobectví, a sobectví je nejodpornější věc, obzvláště pro někoho s mým temperamentem, protože jsem známa svou soucitnou povahou. Vlastně byste si ze mě měla brát příklad; lepší model byste nemohla mít. Teď, když máte příležitost, byste jí měla raději využít, protože se téměř okamžitě vracím ke dvoru. Jsem u dvora velmi oblíbená; vlastně princ a princezna se včera ženili na mou počest. Pochopitelně o těchto věcech nic nevíte, protože jste provinciální."

„Nemá cenu s ním mluvit," řekla Vážka, která seděla na vrcholku velikého hnědého rákosu; „žádná cena, protože už odešla."

„Nu, to je její ztráta, ne moje," odpověděla Raketa. „Nepřestanu mluvit jen proto, že nedává pozor. Ráda poslouchám sebe mluvit. Je to jedno z mých největších potěšení. Často vedu dlouhé rozhovory zcela sama a jsem tak chytrá, že někdy nerozumím jedinému slovu z toho, co říkám."

„Pak byste rozhodně měla přednášet o filosofii," řekla Vážka; a rozprostřela pár krásných průsvitných křídel a vzlétla do oblak.

„Jak hloupé od ní, že tu nezůstala!" řekla Raketa. „Jsem si jista, že se jí často nenaskytne tak dobrá příležitost rozšířit si obzor. Ale je mi to zcela jedno. Génius jako já bude jednoho dne jistě oceněn"; a klesla trochu hlouběji do bláta.

Po nějaké chvíli k ní připlavala velká bílá Kachna. Měla žluté nohy, plovací blány a byla pokládána za velikou krasavici pro svůj kolébavý krok.

„Kač, kač, kač," řekla. „Jaký zvláštní tvar máte! Mohu se zeptat, byla jste tak zrozena, nebo je to výsledek nehody?"

„Je zcela zjevné, že jste vždycky žila na venkově," odpověděla Raketa, „jinak byste věděla, kdo jsem. Ale omlouvám vám vaši nevědomost. Bylo by nespravedlivé očekávat, že budou ostatní lidé tak pozoruhodní jako člověk sám. Nepochybně vás překvapí, že umím vzlétnout do nebes a sestoupit dolů v dešti zlata."

„Z toho si mnoho nedělám," řekla Kachna, „protože nevidím, k čemu by to komu bylo dobré. Kdybyste tak uměla orat pole jako vůl, nebo táhnout vozík jako kůň, nebo hlídat ovce jako kolie, to by bylo něco."

„Má dobrá bytosti," zvolala Raketa velmi nadřazeným tónem, „vidím, že patříte k nižším vrstvám. Osoba mého postavení není nikdy užitečná. Máme jisté talenty, a to je víc než dost. Nemám sympatie s žádným druhem píle, nejméně ze všeho s těmi činnostmi, které vy, zdá se, doporučujete. Vskutku, vždy jsem byla toho mínění, že těžká práce je prostě útočištěm lidí, kteří nemají co dělat."

„Nu, nu," řekla Kachna, která měla velmi mírumilovnou povahu a nikdy se s nikým nehádala, „každý má jiný vkus. Doufám alespoň, že se tu usadíte."

„Ach! Kdepak," zvolala Raketa. „Jsem pouze host, významný host. Pravda je, že toto místo mi připadá dost nudné. Není tu ani společ-

nost, ani samota. Vlastně je to v podstatě předměstí. Pravděpodobně se vrátím ke dvoru, protože vím, že jsem předurčena způsobit ve světě senzaci."

„Já také jednou pomýšlela vstoupit do veřejného života," prohodila Kachna; „je toho tolik, co potřebuje reformu. Vskutku, před časem jsem předsedala jedné schůzi a schválili jsme usnesení, která odsuzovala všechno, co se nám nelíbilo. Nezdálo se však, že by to mělo mnoho účinku. Teď se věnuji domácnosti a starám se o rodinu."

„Já jsem stvořena pro veřejný život," řekla Raketa, „a tak jsou všichni mí příbuzní, i ten nejskromnější z nich. Kdykoli se objevíme, vzbuzujeme velikou pozornost. Já sama jsem se vlastně ještě neobjevila, ale až tak učiním, bude to nádherná podívaná. A pokud jde o domácnost, ta člověka rychle stárne a odvádí mysl od vyšších věcí."

„Ach! Vyšší věci v životě, jak nádherné jsou!" řekla Kachna; „a to mi připomíná, jaký mám hlad": a odplavala po proudu, povídajíc: „Kač, kač, kač."

„Vraťte se! Vraťte se!" vřískala Raketa, „musím vám toho ještě hodně říct"; ale Kachna si jí vůbec nevšímala. „Jsem ráda, že odešla," řekla Raketa sama k sobě, „měla rozhodně maloměšťácké myšlení"; a klesla ještě trochu hlouběji do bláta a začala přemítat o samotě génia, když tu najednou přiběhli dva malí kluci v bílých zástěrách po břehu s kotlíkem a svazkem roští.

„To bude ta delegace," řekla Raketa a snažila se tvářit velmi důstojně.

„Hele!" vykřikl jeden z chlapců, „podívej na tenhle starý klacek! To je zvláštní, jak se sem dostal"; a vylovil raketu ze strouhy.

„STARÝ Klacek!" řekla Raketa, „to není možné! SLAVNÝ Klacek, to řekl. Slavný klacek je velice lichotivé. Vskutku, mýlí si mě s nějakým dvorním hodnostářem!"

„Dejme ji do ohně!" řekl ten druhý chlapec, „pomůže nám uvařit vodu v kotlíku."

A tak naházeli roští dohromady, položili Raketu navrch a zapálili oheň.

„To je nádhera," zvolala Raketa, „odpálí mě za bílého dne, aby mě každý mohl vidět."

„Pojďme teď spát," řekli, „a než se vzbudíme, voda bude vařit"; a lehli si do trávy a zavřeli oči.

Raketa byla velmi vlhká, a tak trvalo dlouho, než se rozhořela. Nakonec ji však plamen chytil.

„Teď letím!" vykřikla a napřímila se dokonale rovně. „Vím, že poletím mnohem výš než hvězdy, mnohem výš než měsíc, mnohem výš než slunce. Vlastně poletím tak vysoko, že –"

Fiiz! Fiiz! Fiiz! a letěla rovnou do vzduchu.

„Rozkošné!" volala, „takhle budu letět navěky. Jaký jsem úspěch!"

Ale nikdo ji neviděl.

Pak začala pociťovat podivné brnění po celém svém těle.

„Teď vybuchnu," vykřikla. „Zapálím celý svět a nadělám takový rámus, že se o ničem jiném nebude mluvit celý rok." A opravdu vybuchla. Prásk! Prásk! Prásk! duněl střelný prach. O tom nebylo pochyb.

Ale nikdo ji neslyšel, ani ti dva malí chlapci, protože tvrdě spali.

Pak z ní zbyla jen tyč, a ta spadla na záda jedné Huse, která se procházela podél strouhy.

„Dobrotivé nebe!" vykřikla Husa. „Teď začne pršet klackování"; a vrhla se do vody.

„Věděla jsem, že způsobím velkou senzaci," zalapala po dechu Raketa, a vyhasla.

Oscar Wilde: Strašidlo cantervillské a jiné povídky

Překlad: Audioknihy CZ. Nový český překlad z originálu, který vznikl pro tento projekt a prošel nezávislou korekturou.

Zdroj originálního textu: Project Gutenberg #14522, Project Gutenberg #902.

Originální text je volné dílo. Překlad a vydání: Audioknihy CZ, licence CC BY 4.0. Můžete jej sdílet a dál používat, pokud uvedete zdroj (Audioknihy CZ, audioknihycz.cz/kniha/wilde-strasidlo-pohadky/).

Audioknihu připravujeme. Další knihy a audioknihy zdarma najdete na audioknihycz.cz/kniha/wilde-strasidlo-pohadky/.